

ISSN 1847-327X

Vjesnik Вісник

ukrajinske zajednice u Hrvatskoj

української громади в Хорватії

Broj 65, 1/2020. /Номер 65, 1/2020.

Pripadnici Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske čestitaju gospodinu Zoranu Milanoviću na izboru za predsjednika Republike Hrvatske

Poštovani gospodine Milanoviću,

čestitamo Vam na izboru za predsjednika Republike Hrvatske.

Želimo Vam puno uspjeha u obnašanju ove izuzetno važne i odgovorne dužnosti. Vjerujemo da ćete, zajedno sa svojim najbližim suradnicima, u budućnosti pridonositi osnaživanju demokracije, promicanju općega dobra i temeljnih vrijednosti na kojima počiva svako zdravo i napredno demokratsko društvo; u kojemu se poštuje dostojanstvo svake osobe, promiče sloboda i jednakost svih ljudi, te štite nacionalne, vjerske i obiteljske vrijednosti.

Pozdravljamo i radujemo se što Republika Hrvatska, naša nova domovina i naša pradomovina Ukrajina uspješno surađuju i imaju tradicionalne i razvijene prijateljske odnose.

Pripadnici Ukrajinske nacionalne manjine na prostorima Republike Hrvatske žive, rade i organizirano djeluju preko 120 godina. Ukrajinske organizacije i ustanove u Hrvatskoj, bile su i bit će most uspješne suradnje na dobrobit ukrajinskog i hrvatskog naroda, blago europskih suverenih država Hrvatske i Ukrajine.

*S poštovanjem,
Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske*

Novosti iz djelatnosti Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske

- 4 У Загребі проведено семінар щодо ведення бізнесу в Україні
- 4 На Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu održan znanstveni kolokvij „Život i djelo Andrije Segedija (1862.-1920.)“
- 6 Projekt „Dunav nas spaja“
- 6 Knjiga o Donbasu
- 8 Završen mandat predsjednika Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske
- 10 Український класичний балет гастролував по Хорватії
- 11 Održana Izborna-izvještajna skupština UKPD „Ukrajina“ Slavonski Brod
- 12 Veleposlanik Ukrajine Vasylyl Kyrylyč i povijest ukrajinske diplomacije
- 13 Radni sastanak u Veleposlanstvu Ukrajine u Republici Hrvatskoj
- 14 Potpisan ugovor za nastavak izgradnje Ukrajinskog doma u Vukovaru
- 15 Підписаний договір про продовження будівництва Українського дому у Вуковарі
- 15 „Ščedryk“ u Lisinskom – na ukrajinskom!
- 16 Хорватський прем'єр-міністр - нащадок нашого богатира?
- 17 Hrvatski premijer je potomak ukrajinskog bogatira?
- 18 У Загребі відбувся «Круглий стіл» на тему «Зустрічі старих і нових міграцій напередодні 120-ої річниці переселення українців до Хорватії»
- 19 U Lipovljanima održana godišnja Izvještajna skupština KPD Ukrajina „Karpati“
- 20 Річні звітно-виборні збори УКПТ «Кобзар» Загреб
- 20 Na nastavi Ukrajinskog jezika učenici osmislili i napisali knjige
- 21 Posveta temelja župnog stana i kupole za crkvu Uzvišenja svetog Križa u Slavonskom Brodu

Djelatnosti naših društava

- 21 Tuđemu se učite i svoga se ne stidite!
- 22 „Večer ukrajinske pjesme“ u Gradiški
- 23 Ювілейний український веріч «Пущення» у Петрівцях
- 24 KPD Ukrajina „Karpati“ iz Lipovljana na Koncertu božićnih pjesama u Zagrebačkoj katedrali
- 24 Nastup KPD Ukrajina „Karpati“ Lipovljani u Gornjem Daruvaru na manifestaciji „Pjevajte s nama“
- 25 Slavonsko-brodski Ukrajinci polnoćku proslavili u Bukovlju
- 25 U Slavonskom Brodu održana tradicionalna zabava – „Ukrajinski bal 2020.“
- 26 Кухні національних меншин
- 27 U Lipovljanima održana „Ukrajinska večer – bal“ uz ukrajinsku tradicionalnu gastronomiju
- 27 UKPD „Taras Ševčenko“ iz Kaniže predstavilo ljepotu ukrajinskog narodnog plesa u Bukovlju

Povijesne ličnosti Ukrajine

- 28 Лексикон інтимних міст Юрія Андруховича

Predstavljamo mlade ukrajinište

- 29 Українське бароко в історії європейського бароко
- 30 Богдан-Ігор Антонич у контексті українсько-хорватських зв'язків
- 31 Sjećanje na dragu profesoricu mr. sc. Rajisu Trostinsku
- 31 Nobelovu nagradu iz književnosti dobila poljska spisateljica ukrajinskog podrijetla

Na naslovnoj i zadnjoj stranici:
Prijem u Veleposlanstvu Ukrajine u RH.
Odavanje počasti "Nebeskoj Satniji"

IMPRESUM:

Izdavač: Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske
Издавец: Українська громада Республіки Хорватія
Kardinala Alojzija Stepinca 45, 32 000 Vukovar
Tel: 032/493-224 ; Fax: 032/493-224
e-mail: ukrajinskazajednica.hr@gmail.com
MB: 2331748 ; OIB: 35971824466
Žiro račun: PBZ HR4823400091110579040

Uredništvo Vjesnika:
Svetog Roka 53A, 31 000 Osijek
Tel: 098/ 1933-288
e-mail: vjesnikuz@gmail.com
ISSN 1847-327X

“Vjesnik” je dvomjesečnik, izlazi šest puta godišnje

Naklada: 1000 primjeraka

Tisak: Grafika d.o.o., Strossmayerova 295, 31 000 Osijek

Vjesnik ukrajinske zajednice u Hrvatskoj izlazi uz financijsku potporu Savjeta za nacionalne manjine RH

www.uzrh.hr

За видавця: Михайло Семенюк

За издавача: Mihajlo Semenjuk

Головний редактор: Оксана Мартинюк

Glavni urednik: Oksana Martinjuk

Редакція:

Борис Гралоук, Микола Застрижний, Іван Семенюк,
Віктор Камінський, Славко Бурда, Олеся Беч

Uredništvo:

Boris Graljuk, Nikola Zastrižni, Ivan Semenjuk,
Viktor Kaminskyj, Slavko Burda, Olesja Beč

Лектор хорватської мови: Нівес Романек

Lektor hrvatskog jezika: Nives Romanjek

Дизайн та комп'ютерна верстка: Антонія Буріш Маргєта

Dizajn i kompjuterski prijelom: Antonia Buruš Margeta

У Загребі проведено семінар щодо ведення бізнесу в Україні

25 лютого 2020 р. у Хорватській економічній палаті (ХЕП) в Загребі відбувся семінар з питань ведення бізнесу в Україні для зацікавлених хорватських ділових кіл. Захід, який відбувся за сприяння Посольства України в Хорватії та хорватського диппредставництва в Україні, відвідали представники понад 50-ти хорватських компаній, банківських установ, юридичних фірм, Міністерства закордонних та європейських справ та інших установ Хорватії.

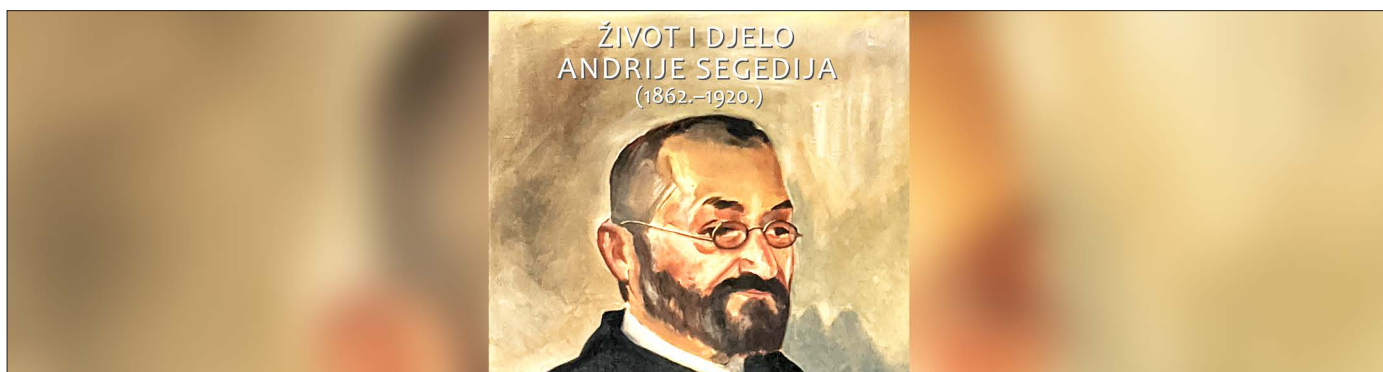
У своїй презентації Олександра Нечипоренко, заступник директора Департаменту міжнародної співпраці у сфері економіки, торгівлі та сільського господарства, Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, представила бізнес-клімат в Україні, її інвестиційну привабливість, структуру українського

ринку та можливі сфери двосторонньої ділової співпраці.

Олександр Бородкін, партнер ЮФ «Василь Кисіль і партнери», сфокусував увагу присутніх на правові аспекти ведення іноземними підприємцями бізнесу в Україні, зокрема порядок започаткування і ведення бізнесу в Україні іноземними діловими колами, митне та податкове регулювання, функціонування банківського сектора, процедуру врегулювання комерційних спорів.

У рамках заходу Посол України Василь Кирилич провів зустріч з віце-президентом ХЕП Іваном Барбаричем, у ході якої обговорено напрями подальшої взаємодії, спрямованої на розширення українсько-хорватської ділової активності.

Посольство України в Республіці Хорватія

Na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu održan znanstveni kolokvij „Život i djelo Andrije Segedija (1862.-1920.)“

Zagreb, (IKA) – Znanstveni kolokvij „Život i djelo Andrije Segedija (1862.-1920.)“ u povodu 100. obljetnice njegove smrti održan je u četvrtak 13. veljače na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, u organizaciji Križevačke eparhije, Grkokatoličkog sjemeništa i Instituta za ekumensku teologiju i dijalog „Juraj Križanić“ Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Na početku je sve sudionike pozdravio dekan Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, izrazivši im

dobrodošlicu i poželjevši izlagačima uspješan rad u istraživanju i prezentiranju životnog puta i stvaralačkog doprinosa poznatog grkokatoličkog svećenika Andrije Segedija.

U svojstvu suorganizatora prisutne su pozdravili ravnatelj Grkokatoličkog sjemeništa dr. Robert Rapljenović i predstojnik Instituta za ekumensku teologiju i dijalog prof. dr. sc. Jure Zečević, koji su potom predsjedali radom znanstvenog kolokvija.

U prvom predavanju mr. sc. Goran Ivanišević, i sam rodbinski povezan s Andrijom Segedijem, predstavio je njegov životni

put i obiteljski kontekst. Nasljednik Andrije Hegedija u župi u Vrbasu, župnik Aleksij Hudak, predstavio je Segedijevo pastoralno djelovanje tijekom njegove službe u Vrbasu i Bačkoj. Dr. Robert Rapljenović izložio je Segedijevo djelovanje u Zagrebu, Dišniku i Križevcima. Potom je vrsni poznavatelj Segedijeva djelovanja u Bosni, Boris Graljuk, opisao njegovo dušobrižništvo u Bosni i Hercegovini, osobito istaknuvši njegovu inicijativu da se u BiH osnuje samostalna grkokatolička biskupija. Umjesto apostolskog administratora Križevačke eparhije mons. Milana Stipića, opravdano spriječenog zbog boravka u Rimu, grkokatolištvo u Dalmaciji pod eklezijalnim, liturgijskim i pastoralnim vidom prikazao je Zinovije Zastavni, župni upravitelj u Kričkama. Međukonfesionalne i međuetničke odnose u Dalmaciji pod povijesnim vidom, od vremena Andrije Segedija do danas, analizirao je Ivo Mišur, ukazavši i na uzajamni utjecaj i isprepletenost crkvene i nacionalno-etničke komponente. Prof. dr. sc. s. Katarina Koprek istražila je i prikazala doprinose Andrije Segedija na području crkvene glazbe, predstavivši i njegovo rodoljubno stvaralaštvo i objavljivanje pod pseudonimom A. Sriemac. Doc. dr. sc. Taras Barščevski predočio je doprinose klera i vjernika laika Ukrajinske grkokatoličke Crkve liturgijskom životu u Križevačkoj eparhiji. Prof. dr. sc. Jure Zečević, polazeći od djelovanja A. Segedija, govorio je o potrebi da katolici bizantskog obreda i katolici rimskoga obreda jedni drugima pristupaju kao uzajamnom komplementarnom obogaćenju unutar jedne Crkve Kristove te da zajednički skrbe za očuvanje obaja tradicija.

Nakon izloženih predavanja uslijedila je plenarna rasprava tijekom koje su i drugi prisutni iznosili svoje doprinose na pojedine teme kolokvija. Svoj doprinos u raspravi dao je i Križevački biskup u miru, mons. Nikola Kekić, sagledavajući aktualni grkokatolički trenutak na temelju iskustava u svome pastirskom djelovanju na čelu Križevačke eparhije. Tijekom rasprave je iznesen prijedlog točnog i provjerenog utvrđivanja tjelesnih ostataka i grobnog mjesta Andrije Segedija u Kričkama, gdje je preminuo, te da mu se povodom 100. obljetnice smrti podigne spomen-ploča.

Zahvalivši u ime organizatora dr. Goranu Ivaniševiću na inicijativi, predavačima na kvalitetnim izlaganjima i svima prisutnima za dolazak, dr. Jure Zečević je, sažimajući rezultate rada kolokvija, zaključio da sve izneseno potvrđuje da je Andrija Segedi neosporno „nadareni i revni sin Križevačke eparhije koji je, živeći i promičući grkokatoličku baštinu kršćanskog Istoka, značajno pridonio vitalnosti i plodonosnosti Katoličke Crkve u cjelini“.

Mr. sc. Goran Ivanišević, dr. sc. Robert Rapljenović i dr. sc. Jure Zečević postavili su u predvorju Katoličkog bogoslovnog fakulteta, Vlaška 38, i prigodnu izložbu, na kojoj se zainteresirani mogu upoznati s eksponatima povezanim uz život i stvaralaštvo Andrije Segedija. Izložba je otvorena od 13. do 21. veljače 2020., u vremenu od 8,30 do 20,00 sati.

*prof. dr. sc. Jure Zečević-Božić,
pročelnik Katedre ekumenske teologije KBF-a*

Projekt „Dunav nas spaja“

U cilju pripreme i provođenja projekata Europske unije nacionalnih manjina Republike Hrvatske i Republike Srbije, 6. prosinca 2019. godine održan je drugi sastanak u Novom Sadu. Na sastanku su bili prisutni svi relevantni sudionici koji mogu doprinijeti uspješnom provođenju projekata na poboljšanju položaja nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj i Republici Srbiji.

Generalni konzul Republike Srbije, zamjenik župana Vukovarsko-srijemske županije, narodna poslanica RS za ljudska prava i ravnopravnost spolova, zamjenik pokrajinskog sekretara i pomoćnica sekretara za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine - nacionalne zajednice AP Vojvodine, načelnik Odjeljenja za ostvarivanje prava nacionalnih manjina u Pokrajinskom sekretarijatu za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine - nacionalne zajednice AP Vojvodine, predstavnici Fonda „Evropski poslovi“ AP Vojvodine, predstavnici Razvojne agencije Vukovarsko-srijemske županije te predstavnici svih nacionalnih manjina Vukovarsko-srijemske županije i Autonomne pokrajine Vojvodine svojim su izlaganjima dali doprinos i pozitivnu ocjenu za mogućnost korištenja fondova Europske unije u realizaciji projekata nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj i Republici

Srbiji s naglaskom suradnje lokalne uprave tj. Vukovarsko-srijemske županije i Autonomne pokrajine Vojvodine.

Sastanak je održan u prostorima Skupštine AP Vojvodine a otvorila ga je Ljibuška Lakotoš, predstavnica Nacionalnog savjeta slovačke nacionalne manjine, u svojstvu domaćina sastanka.

Svi predstavnici nacionalnih manjina su potvrdili da su njihovi Savjeti nacionalnih manjina donijeli Odluke o uključivanju u zajedničku suradnju.

Na sastanku je zaključeno da je izuzetno važno prijavljivati projekte Europske unije o prekograničnoj suradnji, ali da bi problem mogao biti sufinanciranje 15% sredstava koje korisnik mora unaprijed osigurati vlastitim sredstvima prije dobivanja 85% sredstava EU. Zbog boljeg informiranja zainteresiranih, predložena je izrada web platforme i baze podataka.

Nakon iscrpne rasprave zaključeno je da će se sljedeći sastanak održati u Kuli, u organizaciji Nacionalnog savjeta rusinske nacionalne manjine.

Ukrajinsku nacionalnu manjinu Vukovarsko-srijemske županije predstavljali su Tetyana Kochnyeva, predstavnik Ukrajinske nacionalne manjine VSŽ i Marija Semenjuk Simeunović u ime Vijeća ukrajinske nacionalne manjine Grada Vukovara.

Tetjana Ramač

Knjiga o Donbasu

U Zagrebu je u Europskom domu predstavljena knjiga Istočna Ukrajina. Donbas kao 20. knjiga edicije Ucrainiana Croatica, koju objavljuje Katedra za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i udruga Hrvatsko-ukrajinska suradnja (HORUS). Knjiga je sastavni dio projekta „Put kroz

Ukrajinu“ koji predstavlja Ukrajinu prevodenjem znanstvenih radova ukrajinskih i drugih inozemnih autora. Poslije knjiga o zapadnoj Ukrajini ostvaren je put u regiju gdje se vodi rat na ukrajinskom teritoriju. U knjizi je prikazan istočni dio Ukrajine, ponajprije regija poznata kao Donbas. Riječ je o prijevodima

znanstvenih analiza ukrajinskih i inozemnih istraživača na temu prošlosti i suvremenosti Donbasa. Rasvijetljen je povijesni aspekt te je prikazano naseljavanje jugoistočne regije ukrajinskim stanovništvom. U isto vrijeme rubna zona ukrajinsko-ruskog i tatarskog pograničja privlačila je populaciju iz Moskovskog, odnosno kasnije - Ruskog Carstva, ali i druge etničke skupine. Nastaje slobodarska formacija, determinirana mentalitetom čovjeka koji je slobodan, nepodređen vladarima. Javljaju se vojne udruge kozaka. S razvojem kapitalizma, regija bogata rudnim bogatstvima (ponajprije ugljenom) postaje objekt eksploatiranja radništva koje je činilo lokalno stanovništvo. Ruski boljševizam težio je pripojiti područje Rusiji. Ukrajinski vojni odredi Nestora Mahna nastoje sačuvati neovisnost. S razvojem sovjetskog režima regija se pretvara u središte radničke klase s jakom proruskom, antiukrajinskom propagandom. U godinama sovjetskoga režima Donbas je značajno središte sovjetskog ekonomskog potencijala. Raspadanje sovjetskog sustava popraćeno je kaotičnim stanjem u regiji. Suvremeni moskovski režim iskorištava Donbas ne bi li spriječio europsku orijentaciju Ukrajine, a započeta agresija u obliku hibridnoga rata ne samo da Donbas pretvara u regionalni problem, nego ga izdvaja i kao problem europske i svjetske sigurnosti. Knjiga je prvi pokušaj u Hrvatskoj da se stanje u regiji sagleda iz perspektive ukrajinske znanosti.

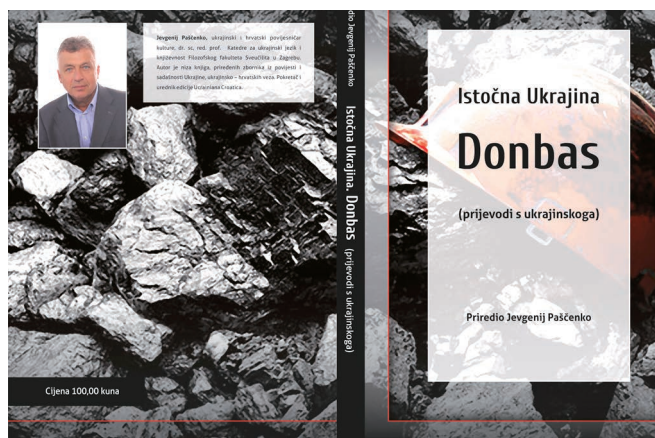
Dugo pripremani plan odvajanja Donbasa od Ukrajine aktiviran je 2014. kada je započela ruska agresija u obliku takozvanoga hibridnog rata, specifičnog oblika rata koji se vodi paravojnim ili vojnim formacijama uz korištenje naoružanja, a zemlja agresor pritom poriče svoje sudjelovanje u agresiji. Provodi se ciničan teroristički zločin s ciljem da se zemlja protiv koje je agresija usmjerena oslabi, da se u njoj izazove napeto stanje, unutarnji konflikti koji za cilj imaju osvajanje zemlje. Rat u Donec'koj i Lugans'koj oblasti vodi Rusija koja iskorištava neke lokalne osobe i ruske vojnike uz ratnu i zapovjedničku potporu ruske vojske. Rat je donio i donosi ogromne ljudske žrtve, teška razaranja, velike izbjegličke valove, teške fizičke i psihičke traume, posebice kod djece, i velike gospodarske gubitke u regiji. Vojnom agresijom dijelovi regije, uključujući istočnoukrajinske gradove poput Donec'ka i drugih, našli su se pod kontrolom ruskih naoružanih snaga, separatista. Ukrajinski parlament, Verhovna rada, te je predjele proglasio privremeno okupiranim područjem. Osim teških gubitaka koje trpi Ukrajina, ruska agresija donosi negativne posljedice i za europsku i globalnu sigurnost. Ne samo da je hibridna intervencija na ukrajinskom teritoriju ugrozila regionalnu stabilnost, nego stvara i globalne rizike.

Radi se o modelu koji se ne odnosi samo na slom Ukrajine, on je već bio primjenjivan i u drugim regijama svijeta. Ne radi se samo o težnjama da se obnovi i pod središnju kontrolu vrati nekadašnji sovjetski konglomerat, njegov se utjecaj nastoji proširiti i na druga područja u svijetu.

Događaji na ukrajinskom istoku skreću pozornost analitičara koji prikazuju osobitosti regije u širem povijesnom i suvremenom kontekstu. Za hrvatsku javnost problematika Donbasa značajna je kao određena analogija u procesu raspadanja sovjetskih, odnosno socijalističkih tvorevina. Jugoslavenski politički model, bez obzira na deklarirane razlike, predstavljao je svojevrsnu varijantu sovjetskog modela, posljedice raspadanja tih modela imaju svoje srodnosti. Vođenje hibridnoga rata u Ukrajini može upućivati na mogući razvoj političkih tendencija u geostrateškom razvoju politike na terenima jugoistočne Europe, još uvijek obilježene posljedicama propalog režima. Zato je problem Donbasa aktualan i za hrvatsku javnost.

Knjiga predstavlja prikaz Donbasa s težnjom da se razjasne povijesni korijeni i suvremene osobitosti političkih procesa na tom području. Ona se temelji na prijevodima poglavlja iz radova poznatih suvremenih znanstvenika, priznatih u akademskoj zajednici, ne samo u Ukrajini, već i šire. Uvodni dio predstavlja natuknice enciklopedijskog sadržaja – upoznavanje s toponimijskom terminologijom i nizom pojmova koji karakteriziraju regiju. Iduća poglavlja rasvjetljavaju povijesne i suvremene aspekte razvoja događaja na tom području. Autori teže sagledati povijesne aspekte regije, uvjetno imenovane Divlje polje, gdje je dolazilo do koncentriranja različitih etničkih skupina kao dio stanovništva jugoistočne Ukrajine. Ulogu ukrajinskog kozaštva u osvajanju prostora uz rijeku Don prikazuje Vasyly Pirko, profesor Donec'kog nacionalnog sveučilišta, jedan od vodećih istraživača povijesti ukrajinskog kozaštva u regiji. Povijesni je aspekt polazište u analizi sadašnjosti koju opširno prikazuju predstavnici akademske zajednice. Koliko je problem Donbasa značajan za inozemnu znanost, svjedoče istraživanja koja provodi Hiroaki Kuromiya, američki povjesničar japanskoga podrijetla, profesor povijesti na Državnom sveučilištu u Indiani, autor niza monografija iz povijesti i sovjetskog razdoblja Rusije i Ukrajine. U knjizi su predloženi radovi Ivana Džube, istaknutog povjesničara književnosti koji je rodom iz Donbasa. Prijevod su ostvarili studenti ukrajinistike na Katedri za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Jevgenij Paščenko

Završen mandat predsjednika Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske

O funkciji predsjednika, radu, planovima i postignućima, na isteku mandata razgovaramo s Mihajlom Semenjukom

Četiri godine od preuzimanja funkcije predsjednika Središnje organizacije Ukrajinaca RH - Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske, razgovaramo s predsjednikom Mihajlom Semenjukom o tome što je planirano i ostvareno tijekom njegovog četverogodišnjeg mandata.

Gospodine Semenjuk, četiri godine je prošlo otkako ste preuzeli funkciju predsjednika Ukrajinske zajednice RH. Jeste li realizirali sve što ste planirali u početku svoga mandata?

Prije svega, izražavam svoje zadovoljstvo radom i suradnjom svih naših udruga. U početku mandata sam bio vrlo optimističan da ćemo moći riješiti sve one probleme koji još od osnutka UZRH postoje u gotovo svim udrugama. Pokušao sam u više navrata promijeniti ili doraditi neke projekte, ali mi se čini da je u budućem razdoblju potrebno osvežiti Predsjedništvo mlađim ljudima te prošiti Skupštinu UZRH kako bi se čulo više mišljenja, ideja i vizija djelovanja UZRH.

Što su bili Vaši ciljevi i prioriteti tijekom obnašanja ove dužnosti?

Sve naše udruge imaju problem s kadrovima, kako s voditeljima sekcija folklora, zbora, pjevanja i glazbe, tako i s predsjednicima udruga koji su na tim pozicijama po nekoliko mandata, pa su u konačnici premoreni od višegodišnjeg aktivnog rada u udrugama. Stoga sam se trudio obilaziti sve udruge, razgovarati s ljudima koji zbog zasićenosti ili starosti planiraju ili već prestaju s radom u udrugama. Raduje me da s današnjim danom sve udruge nastavljaju rad na očuvanju jezika, tradicije i kulture naših pradjedova koji su u ove krajeve RH došli prije 120 god. U zadnjih nekoliko godina imamo problem u glavnom gradu RH, Zagrebu, gdje djeluje više ukrajinskih udruga. Svi se nadamo i očekujemo od njih bolju komunikaciju i međusobnu suradnju, pa i u okviru cjelokupne UZRH. Nastojao sam biti izuzetno korektan i pomirljiv prema svim predsjednicima i članovima udruga, kao i Ukrajincima koji nisu članovi naših udruga. Moju pomoć ili savjet su mogli dobiti u bilo kojem trenutku. Pokušali smo, u suradnji s ukrajinskim udrugama u Ukrajini, dobiti stručne kadrove za folklor i zbor. Nažalost, tu ideju nismo uspjeli realizirati jer nije problem isključivo financiranje već i usklađivanje termina održavanja seminara i proba.

Koje ključne projekte Ukrajinske zajednice RH možete izdvojiti kao najuspješnije u očuvanju nacionalnog identiteta na ovom prostoru? Iako projekt izučavanja ukrajinskog jezika po Modelu C nije projekt

UZRH, mi smo pomogli opstanku tog državnog projekta jer svaka naša udruga ima problem s mladim naraštajem koji u većini udruga ne koristi materinski ukrajinski jezik. Nažalost, upitan je opstanak bilo koje udruge u budućnosti ukoliko naša djeca ne nauče i ne koriste ukrajinski jezik. UZRH svake godine provodi središnju manifestaciju na kojoj sudjeluju sve ukrajinske udruge u RH te ukrajinske udruge iz BiH, Slovenije, Srbije i Ukrajine. Veoma važan projekt UZRH je i održavanje Dječje manifestacije u Slavanskom Brodu. Nastavnici ukrajinskog jezika u RH pripremaju djecu za obilježavanje godišnjice neke istaknute osobe iz Ukrajine a na tu manifestaciju pozivamo udruge iz RH i susjednih država. Značajno je spomenuti da svaka naša udruga provodi svoju lokalnu manifestaciju koju posvećuje nazivu udruge ili nekoj važnoj osobi ili događaju iz povijesti Ukrajine. Nadalje, četiri godine zaredom obilježavamo Gladomor 1932.-1933., genocid nad ukrajinskim narodom, svake godine u drugoj sredini, sukladno dogovoru sa članicama UZRH kako bismo i hrvatski narod upoznali sa tom crnom stranicom u povijesti ukrajinskoga naroda.

Jedan od značajnih projekata Ukrajinske zajednice RH je izgradnja Ukrajinskog doma u Vukovaru. U kojoj je on fazi i kada očekujete da će biti u funkciji?

Optimističan sam s nastavkom radova na našem zajedničkom Domu u Vukovaru. To je veliki projekt, prvenstveno Ukrajinaca Vukovara i okolnih mjesta gdje su se nastanili Ukrajinci, ali je i veoma skup projekt koji će, nadamo se, biti realiziran za 1-2 godine i biti spreman za kulturne događaje. Nadamo se i očekujemo pomoć naših Ukrajinaca diljem svijeta, ali i pomoć lokalnih, županijskih i državnih institucija. Nedavno je potpisan i ugovor s Fondom za obnovu i razvoj Grada Vukovara u vrijednosti 800.000,00 kuna za nastavak radova.

Ukrajinska zajednica RH je članica Svjetskog i Europskog kongresa Ukrajinaca. Kako surađujete s ovim međunarodnim organizacijama koje okupljaju više od 20 milijuna Ukrajinaca?

Svake godine se održava skup predstavnika ukrajinske dijasporu u svijetu, češće u Ukrajini, ali i u drugim europskim gradovima na raznim manifestacijama, forumima, simpozijima. Predstavljajući UZRH upoznao sam puno značajnih Ukrajinaca iz tridesetak država svijeta gdje živi i djeluje ukrajinska dijaspora. Mi smo vrlo mala dijaspora (do 2000 ljudi) ali sam ponosno predstavljao rad naših udruga. Suradnju s Ukrajincima u bilo kojoj državi svijeta je vrlo lako ostvariti, ali najveća prepreka toj suradnji su ograničena

financijska sredstva s kojima rade naše udruge.

Koji su glavni izvori financiranja djelatnosti Ukrajinske zajednice RH i jeste li pokušali ponuditi projektne ideje za financiranje putem EU fondova? Postoji li uopće takva mogućnost?

Glavni izvor financiranja udruga je Savjet za nacionalne manjine pri Vladi RH. Dio sredstava financiranja udruga je od članarina, pomoći lokalnih i županijskih vlasti, organiziranja zabava te putem donacija članova i simpatizera. Ideja za financiranje udruga putem EU fondova postoji. No, takav projekt nije lako ostvariv jer nemamo stručne kadrove za elaborate, a ni odobrena sredstva za plaćanje izrade elaborata stručnim osobama. Možda se u budućnosti pronađe način kako aplicirati pomoć od projekata EU fondova.

Na koji način ostvarujete suradnju s matičnom zemljom Ukrajinom?

Posjetio sam Ukrajinu od 1986. godine do danas, pedesetak puta. Stekao sam puno poznanstava i prijatelja. Puno puta sam u Ukrajini istraživao svoje korijene, ali i vodio druge Ukrajinke tragovima podrijetla njihovih predaka. Raduje me dugogodišnja suradnja s mnogim ukrajinskim udrugama u Ukrajini koji nam dolaze na koncerte u RH. Nedostatak financijskih sredstava sputava nas u primanju ukrajinskih udruga iz Ukrajine, kao i gostovanja naših udruga u Ukrajini.

Kako biste ocijenili svoju suradnju sa predsjednicima udruga članica Ukrajinske zajednice RH, članovima Predsjedništva i Nadzornog odbora?

Mnogi bi rekli da predsjednik ima ne samo čast, već i vlast. Ipak, predsjednik UZRH je prije svega velika obveza koja prvenstveno podrazumijeva njegove statutarne mogućnosti djelovanja. Predsjednik UZRH treba biti diplomat, jednak među jednakima, nikome se ne zamjeriti, sa svima biti u kompromisnim odnosima, susretljiv i tolerantan. Važno je sudjelovati na svim manifestacijama udruga UZRH, surađivati s Veleposlanstvom Ukrajine u RH. Predsjednik UZRH nema ovlasti samostalnog odlučivanja već je samo jedan glas pri donošenju odluka za dobrobit UZRH.

Što niste stigli realizirati i koje su najveće prepreke bile u Vašem radu na polju razvoja ukrajinske kulture i očuvanju materinskog jezika u okrilju Središnje organizacije Ukrajinaca RH?

Prije desetak godina sam uspio za našu djecu organizirati ljetnu školu u Ukrajini, u gradiću Bučač, a nakon toga i u selu blizu Mukačeva. Važnost tih škola je bila u tome da su djeca iz RH učila ukrajinski jezik, književnost, povijest, geografiju, folklor, glazbu, a obilazeći krajeve Ukrajine djecu smo upoznavali s tradicijom i kulturom svojih pradjedova. Djeca su koristila svoja stečena znanja ukrajinskog jezika u komunikaciji s lokalnim stanovništvom, trgovinama, muzejima, a organizirali smo im i razna sportska i druga druženja s lokalnim stanovnicima. Nažalost, od prije 5 godina, početkom ratnih događanja u Ukrajini, roditelji naše djece više nisu htjeli slati djecu u Ukrajinu iako su ta ratna događanja bila preko 800 km od zapadne Ukrajine. Najveći prioritet je obrazovanje naše djece po Modelu C koji nam omogućava i financira Vlada RH. Moja želja da se pri našim udrugama i grkokatoličkim župama održavaju tečajevi ukrajinskog jezika za sve uzraste je ostvariva, kao u Slavonskom Brodu u protekle 2 godine. Napominjem da udruge koje nemaju govornike na ukrajinskom jeziku nemaju perspektive opstanka. Obučiti ukrajinske nošnje, plesati, pjevati ili svirati mogu naučiti svi,

ali kad ukrajinski jezik nestane iz te sredine, prestati će s radom i ugasiti se udruga.

Znamo da ste ovu dužnost obnašali volonterski, i to uz svoj svakodnevni posao, obitelj. Kako ste uspjeli izvršavati toliko odgovoran i zahtjevan posao?

S deset godina sam postao aktivan u radu ukrajinskih udruga - plesao, recitirao, sudjelovao u mnogim dramama, operetama, svirao, pjevao, vodio sekcije dječjih i odraslih glazbenih sastava, zborova, dakle, više od 48 godina svoga života. Veoma me raduje podrška supruge koja je još od osnovne škole uključena u rad ukrajinskog Društva u Sl. Brodu, a posebno sam ponosan na svoju djecu koja su od svoje pete godine plesali, pjevali i svirali u ukrajinskom UKPD „Ukrajina“. Sada su i voditelji folklornih skupina. Svoju djecu sam slao više puta u Ukrajinu na razne tečajeve jezika, plesa i sviranja pa se duboko nadam da će i dalje biti aktivni u UZRH. Uspio sam prilagoditi svoj obiteljski i poslovni život te biti na svim važnijim manifestacijama Ukrajinaca na teritoriju bivše države, ali i Ukrajine. Financiranje tih putovanja je ograničeno, stoga sam najveći dio troškova snosio sam. Zahvalan sam svim članovima Predsjedništva i Nadzornog odbora Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske na odličnoj suradnji.

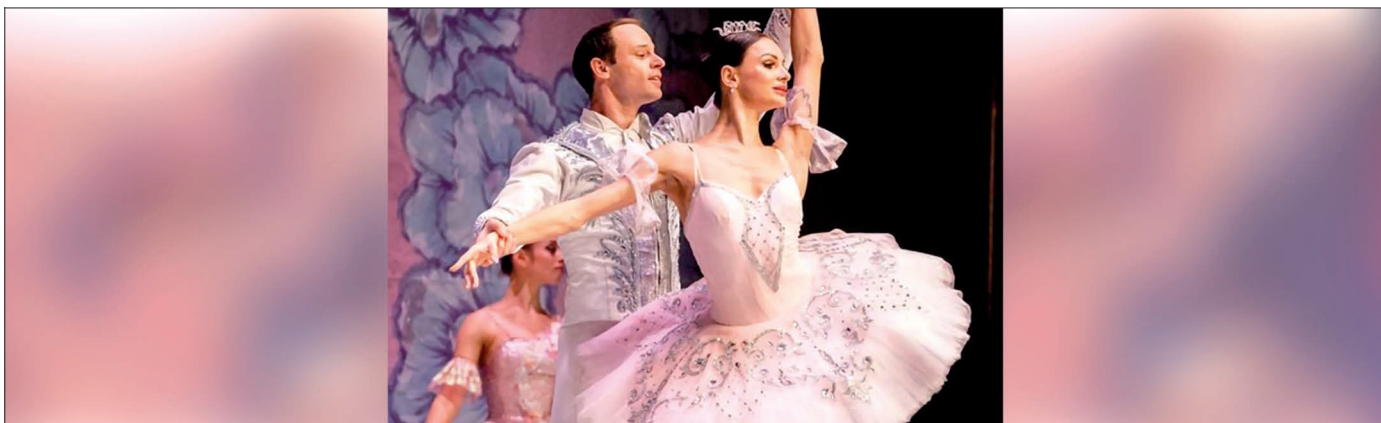
Što biste poželjeli budućem predsjedniku Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske?

Prvenstveno pokušati pomoći predsjednicima udruga članica UZRH u njihovom radu. Svoju želju da objedinim Ukrajinke stare i nove dijaspe, nažalost nisam uspio u svom mandatu. Smatram da je to veoma neophodno jer se djelovanje i rad Ukrajinaca koji su došli u RH prije 20-30 godina može organizirati na razne načine. Njihovo obrazovanje, iskustvo, znanje jezika, povijesti i kulture Ukrajine je ogromno pa nam u budućnosti mogu puno pomoći u organizaciji UZRH kako bi promovirali sve vrijednosti naše prado-movine: nacionalne, kulturološke, tradicijske, povijesne i vjerske. Slava Ukrajini – Herojam Slava – Slava Hrvatskoj!

Razgovor vodila Oksana Martinjuk

Mihajlo Semenjuk s obitelji

Український класичний балет гастролював по Хорватії

Український класичний балет (Ukrainian Classical Ballet) успішно гастролював по Хорватії, представивши три балетні вистави «Лускунчик», «Шехеразада» та «Кармен». З 10 по 17 грудня артисти балету успішно представили своє неперевершене мистецтво у хорватських містах Дубровник, Задар і Загреб. Балет «Лускунчик» і раніше побивав у Хорватії рекорди відвідуваності та популярності, а цього року вісім з половиною тисяч глядачів відвідали це шоу. Ця вистава протягом багатьох поколінь захоплює світ під час різдвяних свят, а також вразила і Хорватію.

Балетна труппа Українського класичного балету складається з найвищої якості танцюристів балету у світі, які виконують найкрасивіші та найцікавіші вистави класичного балету на міжнародній балетній сцені. Вони мають 300 балетних

вистав на рік, а за останній рік виконали близько 70 вистав «Лускунчика».

Успішне виконання Українського класичного балету в Хорватії продовжилось цього року новими балетними виставами "Шехеразада" та "Кармен". Ці дві балетні вистави були успішно виконані 16 лютого 2020 р. в Загребі, в концертному залі Ватрослава Лісінського. Загребські глядачі мали можливість побачити дві драматичні історії кохання, присвячені двом чудовим і захоплюючим жінкам. Хоча історії належать до різних культур і розповідалися по-різному, обидві чудово виконували танцюристи Українського класичного балету. Виступи супроводжувались записом Київського симфонічного оркестру. В обох п'єсах в головних ролях знялися Катерина Курченко, Віктор Іщук, Сергій Клиячин та Іван Журавльов.

Славко Бурда

Održana Izorno-izvještajna skupština UKPD „Ukrajina“ Slavonski Brod

Sukladno Statutu, Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Ukrajina“ iz Slavonskog Broda, uz nazočnost velikog broja članova Društva, roditelja, prijatelja i gostiju, održalo je u srijedu, 19. veljače 2020. godine u Radničkom domu Izorno-izvještajnu skupštinu. Nakon što je dosadašnji predsjednik Vlado Karešin otvorio Skupštinu i pozdravio prisutne, predložio je članove Radnog predsjedništva u sastavu: Josipa Hmilevski, Mira Turko-
vić i Nikola Zastrižni koji su dalje vodili Skupštinu. Nakon što su izabrani članovi verifikacijske i kandidacijske komisije, jednoglasno je usvojen Dnevni red. Podneseno je Izvješće o radu i financijskom poslovanju te Izvješće Nadzornog odbora za 2019. godinu. Predložen je Program rada i financijski plan za 2020. godinu. Izglasa-
sana je i promjena Statuta u članku koji govori o broju članova Predsjedništva društva. Do sada je Predsjedništvo Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Ukrajina“ iz Slavonskog Broda brojilo sedam članova a od sada će, odlukom Skupštine, brojiti pet članova. Prijedlog smanjenja broja članova Predsjedništva je na tragu što optimalnijeg broja članova i mogućnosti okupljanja članova Predsjedništva u punom sastavu.

Razrješenjem dosadašnjih članova Predsjedništva i Nadzornog odbora prešlo se na glasovanje za predložene članove novog Predsjedništva i Nadzornog odbora. Članovi Skupštine UKPD „Ukrajina“ su jednoglasno izabrali u novo Predsjedništvo: Josipu Hmilevski, Jasnu Bek, Eugena Dumeča, Vladu Karešina i Nikolu Zastrižnog, a za članove Nadzornog odbora: Oljenuku Zastrižni, Jaroslava Šmorhaja i Igora Semenjuka. Pošto je Skupština najviše tijelo društva, po Statutu bira predsjednika Nadzornog odbora. Na tu dužnost je izabran Jaroslav Šmorhaj, jedan od dosadašnjih predsjednika. Pozdravnim govorima uvaženih gostiju i članova UKPD „Ukrajina“, rad Skupštine je uspješno završen.

U kulturnom programu su se predstavila braća Rosandić, Karlo i Marko koji su odsvirali, jedan na harmonici a drugi na bisernici, nekoliko skladbi među kojima je bila veoma zanimljiva izvedba jedne ukrajinske pjesme na bisernici. Za svoj nastup mladi članovi Društva su nagrađeni pljeskom svih nazočnih.

Nakon Skupštine upriličen je domjenak za sve članove, roditelje, prijatelje i goste koji su se družili, razgovarali, pjevali uz harmoniku a oni stariji se prisjećali lijepih dana koje su proveli u ovom Društvu koje je 2019. godine svečano proslavilo 40 godina svog uspješnog rada.

Kako nalaže Statut UKPD „Ukrajina“, Predsjedništvo bira i

razrješuje iz svojih redova predsjednika, potpredsjednika, tajnika i blagajnika Udruge, novoizabrani članovi Predsjedništva su u nedjelju, 23. veljače 2020. održali Konstituirajuću sjednicu na kojoj su izabrali za predsjednika Vladu Karešina, za zamjenika predsjednika Nikolu Zastrižnog, za tajnicu Jasnu Bek i za blagajnika Eugena Dumeča.

Vidljivo je da su čelnici Društva ponovno izabrani i za ovaj mandat, budući je njihov rad prepoznat po angažiranosti i kvaliteti kao u prethodnom četverogodišnjem mandatu.

Poželimo im još više uspjeha u vođenju Društva i očuvanju brojnosti članstva, uključivanju novih članova i kvalitetnom izvođenju svog atraktivnog i prepoznatljivog programa diljem Republike Hrvatske i inozemstvu.

Nikola Zastrižni

Veleposlanik Ukrajine Vasyľ Kyrylyč i povijest ukrajinske diplomacije

Veleposlanik Ukrajine u Republici Hrvatskoj gospodin Vasyľ Kyrylyč je osim visokih dužnosti u diplomatskoj službi u svojoj domovini, također - politolog, povjesničar, autor niza publikacija od kojih pozornost privlači knjiga iz povijesti diplomacije njegove zemlje – dvojezično izdanje *Ukrajinski diplomatski kalendar* (Ukrainian diplomatic calendar). Knjiga pruža impresivni prikaz nastanka i razvoja diplomatske djelatnosti u Ukrajini, donosi bogatu informaciju o percepciji Ukrajine u svjetskoj javnosti na svim etapama povijesnog razvoja - od srednjovjekovne državnosti do sadašnjosti.

Autor upućuje na početke diplomacije na ukrajinskim područjima, što je povezano s nastankom srednjovjekovne formacije koju kijevski ljetopisac Nestor imenuje Rusjka zemlja, dok ljetopisi spominju paralelni naziv Ukrajina. Poznata u kasnijoj historiografiji kao Kyjiv's'ka Rusj, zemlja je razvijala raznovrsne veze s Bizantom, Svetom Stolicom, Germanskim imperijem, Poljskom, Ugarskom, Francuskom i nordijskim zemljama. Nizom činjenica autor zaključuje da je staroukrajinska Rusj sa središtem u Kijevu smještena na raskrižju trgovačkih putova, bila kroz trgovačke veze povezana „sa svim stranama svijeta“. Međutim, srednjovjekovni uzlet bio je srušen mongolsko-tatarskom navalom ali u narednim stoljećima dolazi do preporoda Ukrajine koja od 15. stoljeća postaje poznata u Europi kao branitelj kršćanstva zahvaljujući snažno organiziranim kozačkim formacijama na čelu s getjmanima koji su ostvarivali diplomatske veze sa susjednim zemljama. Getjman Ivan Mazepa je zastupao proeuropski smjer njegove zemlje što je bilo spriječeno početkom 17. stoljeća ruskim carizmom u porastu osvajačke politike. U 18. i 19. stoljeću Ukrajina je podijeljena između nastalih imperijskih

monarhija – Austrije i carstva Rossija. S padom tih imperija, odmah dolazi do preporoda. 1917. nastaje Ukrajinska Narodna Republika koja formira Generalni sekretarijat međunarodnih poslova. Ukrajinsko izaslanstvo 1918. sudjeluje u mirnim pregovorima u Brestu gdje je potpisan prvi mirovni ugovor u svjetskom ratu. Ukrajina otvara svoja diplomatska predstavništva diljem svijeta. Međutim, 1922. god. Ukrajina je podređena nastalom SSSR-u što je vodilo gubitku državnosti, lišavalo je mogućnosti vođenja samostalne vanjske politike te je 1923. god. Narodni komesarijat inozemnih poslova prisiljen prestati s radom. Tek 20 godina kasnije, 1944., Ukrajina dobiva pravo na vanjsku politiku sudjelujući u osnivanju OUN. Ukrajinska diplomacija tamo postaje članom niza međunarodnih organizacija.

Nova povijesna etapa započinje 16. srpnja 1990. kada je parlament Verhovna Rada primio Deklaraciju o državnom suverenitetu Ukrajine. Ministarstvo vanjskih poslova je započelo uspostavu diplomatskih odnosa, otvaranje svojih predstavništava po svijetu, uključivanje u svjetsku međunarodnu djelatnost kao samostalna država. Zbog ruske agresije na Ukrajinu aktivnost je usmjerena na obnavljanje političko-diplomatskim metodama suvereniteta i teritorijalne cjelovitosti Ukrajine u okviru njenih međunarodno priznatih granica, na zaustavljanje vojne intervencije Rusije i mirno reguliranje stanja na Donbasu. Važan domaćaj toga je osiguranje međunarodne političke i praktične potpore Ukrajini u suprotstavljanju ruskoj agresiji o čemu svjedoče odgovarajuće odluke OUN i drugih utjecajnih međunarodnih organizacija, očuvanje trajnog sankcijskog pritiska na državu-agresora, pridržavanje politike nepriznavanja aneksije Krima međunarodnom zajednicom.

Ukrajina je završila ratificiranje Ugovora o asociranju s EU, usprkos jakim preprekama od strane Kremlja, izvršila je sve uvjete za uvođenje bezviznog režima za građane Ukrajine od strane EU. Naporima ukrajinske diplomacije uspostavljena je međunarodna pomoć za sveobuhvatne proeuropske reforme, osigurana je potpora širenju i preusmjeravanju ukrajinskih vanjsko-gospodarskih odnosa, ojačana je zaštita prava i interesa ukrajinskih građana u inozemstvu, uključujući modernizaciju konzularne službe.

Ukrajinski diplomatski kalendar veleposlanika V. Kyrylyča je priređen tako da pruža bogatu kronološku građu, prikaz značajnih događaja u povijesti nacionalne diplomacije. Svaki mjesec obilježen je datumima koji imaju ne samo povijesni značaj u prošlosti već i obilježavaju određene etape, razdoblja, aktualne za suvremenost. To je svojevrsna kronološka antologija koja

svjedoči o diplomatskoj aktivnosti zemlje s bogatom poviješću, ispunjenom dinamičnim događajima i nesalomljivom težnjom prema neovisnosti što je povijesna dominantna ukrajinske političke, društvene misli.

Po tome i mnogo drugom, Ukrajina je izričito srodna i bliska Hrvatskoj. Nije ni slučajno da je između Ukrajine i Hrvatske neprekidno dolazilo do različitih povezivanja, utemeljenih na srodnosti težnji, blizine političkih ideala kojima je težnja očuvati vlastiti nacionalni identitet, izboriti i braniti neovisnost – usprkos agresijama sa svih strana i u svim vremenima. Proučavanje ukrajinsko-hrvatskih veza je bogato primjerima uzajamnosti, vjekovnih preplitanja od etnogeneze do utvrđivanja neovisnosti. Plemena Hrvata se spominju u staroukrajinskim srednjovjekovnim izvorima. Nazivi novčane razmjene kao „grivnja“ i „kuna“ nalaze se u starokijevskim i starohrvatskim dokumentima, starokijevski zakonik „Rus'ka pravda“ zapanjuje podudarnošću s „Poljičkim statutom“. Juraj Križanić u svojoj međunarodnoj djelatnosti uvelike se temeljio na modelima ukrajinskog 17. stoljeća – od crkvene unije do ukrajinskog baroknog jezikoslovlja na kojem je gradio svoju gramatiku.

Kada je Ukrajinska Narodna Republika proglasila 1917. neovisnost, ona je težila uspostaviti diplomatsko predstavništvo u Zagrebu što je bilo sprječavano službenim Beogradom. Pred-

stavnici su hrvatskih vojnih snaga sudjelovali u ukrajinskim državnim formacijama proglašene Zapadnoukrajinske Narodne Republike 1918. Hrvatska crkva je između prvih u Europi širila 1932. istinu o vještački stvorenoj gladi u Ukrajini poznatoj kao Gladomor. Ukrajina je bila prva zemlja članica Ujedinjenih naroda koja je priznala neovisnost Republike Hrvatske 11. prosinca 1991. Pravednost tog čina je potvrdilo naredno priznanje Hrvatske od strane Islanda, Republike Njemačke krajem 1991., zatim, početkom 1992. od Svete Stolice, EU. Svoju prvu vizu Veleposlanstvo Ukrajine u Zagrebu je izdalo kardinalu Franji Kuhariću koji je 1996. išao u Lavov kao papin legat, prigodom obilježavanja 400. godišnjice crkvene unije između Ukrajine i Svete Stolice. Ove i brojne druge činjenice su samo neke potvrde tradicionalnog ukrajinsko-hrvatskog prijateljstva.

Kalendar koji je priredio gospodin Vasylyl Kyrlyč je značajan i važan rad koji daje opširnu panoramu spoznaja o Ukrajini i njenoj diplomatskoj aktivnosti. Napravljena sažeto, precizno, obilno ilustrirana knjiga veleposlanika Kyrlyča je značajan rad koji će biti od koristi brojnim krugovima čitateljstva, predstavnicima različitih struka – od studentske mladeži do široke javnosti ali i diplomacije – sve u svrhu plemenite svrhe dostojnog prezentiranja Ukrajine u Hrvatskoj u kojoj se tradicionalno gaji prijateljski stav prema Ukrajini.

Jevgenij Paščenko

Radni sastanak u Veleposlanstvu Ukrajine u Republici Hrvatskoj

U četvrtak 20. veljače 2020. godine u Veleposlanstvu Ukrajine u Republici Hrvatskoj u Zagrebu, održan je radni sastanak s novoimenovanim izvanrednim i opunomoćenim veleposlanikom Ukrajine u Republici Hrvatskoj, Njegovom Ekselencijom, gospodinom Vasiljom Kyrlyčem (Vasyl Kyrlych) koji je 5. veljače ove godine predao vjerodajnice tada još aktualnoj predsjednici Republike Hrvatske Kolindi Grabar Kitarović i tim činom postao izvanredni i opunomoćeni veleposlanik Ukrajine u Republici Hrvatskoj.

Na prijemu su bili nazočni predstavnici Ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj i nove dijasporu u Republici Hrvatskoj. Moglo se primijetiti da je većina gostiju bila iz Zagreba, a da nije bilo predstavnika ukrajinskih udruga iz Slavonije (Vukovara, Osijeka, Kaniže, Šumeća) i Rijeke. Razlog tomu je vjerojatno radni dan, pa mnogi koji su zaposleni nisu mogli zbog obveza nazočiti ovom veoma značajnom sastanku.

U skladu s Uredbom petog predsjednika Ukrajine Petra Porošenka od 11. veljače 2015. godine, svake se godine 20. 2. svečano obilježava minutom šutnje za sudionike Revolucije dostojanstva

i sjećanja na poginule heroje Nebeske satnije ("Nebeska sotnja").

Uz zvuke pjesme „Plyve kacha“ i minutu šutnje, sastanak je otvorio novoimenovani izvanredni i opunomoćeni veleposlanik Ukrajine u Republici Hrvatskoj Nj. E. gospodin Vasilj Kirilovič (Василь Кирилич).

Na početku je veleposlanik iznio svoj plan za budući rad i suradnju s Hrvatskom akademskom zajednicom, udrugama i istaknutim pojedincima ukrajinske nacionalne manjine te planiranje zajedničkog kalendara aktivnosti. Naglasio je da treba redovno obilježavati sve datume značajne za Ukrajinu i ukrajinske velikane, ugošćavati profesionalne, elitne ansamble iz Ukrajine, riješiti odgovarajući prostor za okupljanje Ukrajinaca u Zagrebu, za što bi Veleposlanstvo osiguralo sredstva kako bi se taj prostor mogao održavati.

Posebno je naglasio da je veoma bitno osnivanje radne informativno-medijske skupine koja bi radila na promicanju istine o Ukrajini i situaciji na bojišnici i protupravno, agresijom okupiranih ukrajinskih teritorija Donbasa i Luganska i pripojenju Krima od strane agresora, Ruske federacije.

Nakon obraćanja veleposlanika Ukrajine u Republici Hrvatskoj, riječ su dobili predstavnici ukrajinskih organizacija i udruga, legalno izabrani predstavnici Ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj i pojedini aktivisti koji su upoznali veleposlanika s planovima rada u ovoj godini a ujedno su predstavili i svoje organizacije i ustanove te predložili i neke zajedničke projekte koje žele ostvariti u suradnji s Veleposlanstvom Ukrajine u Republici Hrvatskoj.

Skupu su se prigodnim riječima obratili: dr. Eugen Paščenko kao predstavnik i redovni profesor na Katedri za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Marusja Jurista, koja je govorila o značaju Grkokatoličke crkve za Ukrajinu u Hrvatskoj, Mihajlo Semenjuk, predsjednik Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske, Viktor Filima, predstavnik Ukrajinske nacionalne manjine Grada Zagreba, Slavko Burda, predsjednik Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Kobzar“ Zagreb, Irina Matijević, predsjednica Udruge ukrajinsko-hrvatskog prijateljstva Lipik, Ivan Semenjuk, predsjednik Kulturno-prosvjetnog društva Ukrajinaca „Karpati“ Lipovljani, Nikola Zastrižni, predstavnik Ukrajinske nacionalne manjine Brodsko-posavske županije, Marija Meleško, zamjenica predstavnika Ukrajinske nacionalne manjine Grada Zagreba i na kraju, Boris Graljuk, bivši zastupnik austrijske, bugarske, njemačke, poljske, romske, rumunjske, rusinske, ruske, ukrajinske, turske, vlaške i židovske nacionalne manjine IV. saziva

Hrvatskoga sabora.

Iz njihovih govora se iskristaliziralo nekoliko veoma značajnih projekata među kojima treba istaknuti nastavak aktivnosti i zajedničkog djelovanja kako bi Hrvatski sabor konačno priznao „Holodomor“ 1932./33. godine u Ukrajini genocidom nad ukrajinskim narodom. Također, potrebna je i oštra reakcija Veleposlanstva Ukrajine u Republici Hrvatskoj, udruga i pojedinaca na skorašnji posjet ministra vanjskih poslova Ruske Federacije Sergeja Lavrova Hrvatskoj, (prema neslužbenim informacijama dolazi u Hrvatsku 28. travnja). Veleposlanik je bio veoma zadovoljan onim što je čuo i rekao je da smo tu svi zajedno kako bi realizirali sve planirano, na ponos Ukrajine, Republike Hrvatske i Ukrajinske zajednice u Hrvatskoj.

Nakon završenog radnog sastanka svi sudionici su zajedno s veleposlanikom, u mraku, na platou ispred Veleposlanstva, u tišini i sabranosti upalili svijeće, pomolili se za sve sudionike Revolucije Dostojanstva i u mislima i s velikim poštovanjem prisjetili se heroja Nebeske Satnije i svih branitelja Ukrajine dok je u daljini tiho svirala pjesma „Plyve kacha“. Iz reflektora se uzdizala plavo-žuta svjetlost u nedokučive visine i tako nas na trenutak spojila s onima koji su svoje živote dali u obrani Ukrajine i Hrvatske, sa željom da se Ukrajina što prije izbori za svoju suverenost na cjelokupnom teritoriju.

Nikola Zastrižni

Potpisan ugovor za nastavak izgradnje Ukrajinskog doma u Vukovaru

Na opće zadovoljstvo članova Ukrajinske zajednice RH, a osobito onih sa područja Vukovara, 10. siječnja 2020. godine potpisan je ugovor za osiguranje sredstava za nastavak izgradnje Ukrajinskog doma u Vukovaru. Ugovor u vrijednosti 800.000,00 kuna potpisali su, u ime Fonda za obnovu i razvoj grada Vukovara (FORGV) ravnateljica Ljiljana Blažević i u ime Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Ivan Franko“ Vukovar predsjednik Stefan Bojko. Izvođač radova je Planum građenje d.o.o. Temeljem ugovora s izvođačem, radovi u dogovorenom iznosu bi trebali biti gotovi do 30. lipnja 2020.

Projekt izgradnje Ukrajinskog doma u Vukovaru počeo je 2010. godine. Nakon dvije godine, zbog nedostatka sredstava radovi su prestali. Unatoč dobrovoljnim priložima članova udruge i brojnim donacijama Ukrajinaca iz Australije, zbog nedostatka financija radovi su stagnirali do ove godine.

Projekt su do sada podržavali Savjet za nacionalne manjine RH, FORGV, Vukovarsko-srijemska županija, članovi UKPD „Ivan

Franko“ Vukovar, Ukrajinske zajednice RH i Ukrajinci iz Australije, koji su organizirano prikupljali sredstva. Zahvaljujući gradonačelniku grada Vukovara Ivanu Penavi i njegovim suradnicima, te ravnateljici FORGV Ljiljani Blažević, ishodovana je dokumentacija i osigurana su sredstva za nastavak izgradnje ovog projekta.

Objekt je smješten na perifernom dijelu grada prema Petrovcima, na raskrižju ulica Vijeća Europe i SR Njemačke, gdje živi veći broj pripadnika ukrajinske nacionalne manjine. Sastoji se od manje dvorane za kulturno-društvene aktivnosti i ureda za rad ukrajinskih udruga i organizacija. Pružit će platformu za rad na brojnim kulturnim, prosvjetnim i socijalnim aktivnostima te svojim sadržajima doprinijeti kulturnoj i turističkoj ponudi Vukovara, a članovima Udruge osigurati uvjete za rad na provođenju cilja - očuvanja ukrajinske kulture i kvalitetne integracije u hrvatsko društvo europskih, demokratskih načela, što je također nezanemariv doprinos kulturnom i društvenom razvitku grada, županije i općenito Republike Hrvatske.

Tetjana Ramač

Підписаний договір про продовження будівництва Українського дому у Вуковарі

На загальне задоволення членів Української громади Республіки Хорватія, особливо тих, хто мешкає у Вуковарсько-сріємській області, 10 січня 2020 року був підписаний договір про забезпечення коштів для продовження будівництва Українського будинку в Вуковарі. Контракт вартістю 800 000,00 кун підписали директор Фонду реконструкції та розвитку Вуковара (ФРРМВ) Ліліяна Блажевич та голова Українського культурно-просвітнього товариства «Іван Франко» Вуковар Стефан Бойко.

Виконавець будівельних робіт - Planum будівництво D.O.O. На підставі контракту з підрядчиком, роботи в узгоджену суму повинні бути завершені до 30 червня 2020 року.

Проект будівництва Українського будинку у Вуковарі розпочався у 2010 році. Незважаючи на добровільні внески членів товариства та численні пожертви українців з Австралії, роботи припинилися до цього року через брак коштів.

Проект до цих пір підтримували Рада з питань національних меншин Республіки Хорватія, Фонд реконструкції та розвитку міста Вуковар, Вуковарсько-сріємська область, члени Українського культурно-просвітнього товариства "Іван Франко" Вуковар, члени Української громади Республіки Хорватія та українці з Австралії, які організовано збирали кошти для будівництва цього об'єкту.

Дякуючи меру міста Вуковар Івану Пенаві та його співпрацівникам, а також директору ФРРМВ Ліліяні Блажевич, українці Вуковара отримали відповідні документи та кошти для продовження будівництва цього проекту.

Український будинок розташований на околиці міста Вуковар, в напрямку села Петрівці, на перехресті вулиць Ради Європи і СР Німеччини, де проживає велика кількість представників української національної меншини. Він містить невеликий зал, призначений для культурно-соціальної діяльності та кабінети для роботи українських товариств і організацій. Український будинок у Вуковарі забезпечить простір для роботи над численними культурними, освітніми та соціальними проектами та сприятиме культурно-туристичному розвитку Вуковара. Членом Українського культурно-просвітнього товариства цей простір забезпечить умови для роботи і досягнення мети - збереження української культури та якісної інтеграції в хорватське суспільство європейських, демократичних принципів, що також є вагомим внеском у культурний та соціальний розвиток міста, області і Республіки Хорватія загалом.

Тетяна Рамач

„Ščedryk“ u Lisinskom – na ukrajinskom!

Ukrajinski intelektualci Republike Hrvatske nastoje promovirati svoju zemlju i njenu kulturu široj hrvatskoj javnosti na poznatijim i većim pozornicama. Jedna od najvećih je Koncertna dvorana Lisinski u Zagrebu. Poznato ime ukrajinske intelektualne elite Zagreba je violinist, pedagog, dirigent i kamerni muzičar Orest Shourgot (Šurgot). Kao prva violina u Zagrebačkoj filharmoniji gdje obnaša dužnost koncert-majstora, a također i kao profesor na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, svoja znanja prenosi hrvatskoj javnosti. Njegova zasluga je i izvođenje pjesme Ščedryk na ukrajinskom jeziku, na gala Božićnom koncertu hrvatskih umjetnika. Pjesmu je pjevao zbor Zvezdice, jedan od najrepresntativnijih simbola glazbenog Zagreba i Hrvatske. Kao akademski profesor ukrajinskog podrijetla i sudionik koncerta, nije mogao ne uvrstiti slavnu ukrajinsku pjesmu-koljadku u repertoar.

Nastala u prastarim povijesnim razdobljima ukrajinske duhovne kulture, ona je živjela u narodu stoljećima. Postala je poznata u svijetu zahvaljujući izvođenju 1921. u čuvenom glazbenom središtu SAD, u Carnegie Hallu u New Yorku. Nema sumnje da je pristigla tamo s ukrajinskom emigracijom koja je tradicionalnim rodoljubljem širila svoju kulturu. To su svakako bili muzičari jer upravo

zahvaljujući nacionalnoj eliti ta perla narodne baštine postala je poznata. Nju je još 1901. opazio i obradio veliki ukrajinski skladatelj Mykola Leontovyč. Talentirani glazbenik je živio kratko, u 43. godini života je pao kao žrtva agenta tadašnje boljševičke represivne službe 1921. Sovjetski režim je skrivao svoje zločine ali istina je pobjeđivala prikazujući patološki antiukrajinizam režima koji je težio iskrvariti Ukrajinu. Istaknuti kompozitor je bio veliki rodoljub što je bio glavni razlog antiukrajinskih krvavih pohoda – od rušenja Ukrajinske Narodne Republike, do Glodomora i nadalje, sve do likvidiranja velikih patriota.

Međutim, Leontovyč je postao slavan, a o tome se može čuti i u našoj audioknjizi Ukrajina. Glazbeno putovanje. (Zagreb: Udruga Hrvatsko-ukrajinska suradnja, 2019.). Obredna pjesma Ščedryk je letjela po svijetu u engleskom prijevodu i postala neizostavnom pjesmom božićnih i uskrasnih repertoara svjetske glazbe. Tako je bila uključena i u program Božićnog koncerta u Lisinskom. Zahvaljujući poduhvatu i inzistiranju koncert-majstora i profesora Oresta Šurgota pjesma je po prvi puta u Hrvatskoj otpjevana, i to s dobrom artikulacijom izvora – ukrajinskog jezika, koju je majstorski predstavio zbor Zvezdice.

Jevgenij Paščenko

Хорватський прем'єр-міністр - нащадок нашого богатиря?

Балканський слід українських епічних героїв

Нещодавно мені, як представнику громадської організації «Біла Хорватія», довелося взяти участь в організації Днів хорватської культури у Львові. На одному з круглих столів, присвячених економічній співпраці, часто лунало прізвище прем'єр-міністра Хорватії Андрея Пленковича. Ввечері, коли ми передислокувалися у знамениту Порохову Вежу, де виступали запальні хорватські музики, за столом знову прозвучало це прізвище, але мова йшла вже про знаменитого винороба Златана Пленковича, світової слави вино якого – «Златан плавац» – ми мали можливість продегустувати. Мій давній приятель, знаменитий ентузіаст поширення хорватсько-українських зв'язків, голова товариства «Біла Хорватія» Марін Лерга, розповів мені, що родина Пленковичів походить з острова Хвар. Саме на південних схилах цього мальовничого острова розташовані знамениті виноградники Пленкович, з винограду яких виробляють всесвітньо відомі вина. Відгалуження цього роду відоме і в містечку Макарьське, на узбережжі Адріатичного моря біля Спліта. Як пояснив мені Марін, багато століть цей рід є відомим і шанованим у Хорватії. Зокрема, одним із найвідоміших його представників був знаменитий хорватський поет, письменник, учений, один із найвизначніших домініканських священиків Златан Пленкович. Знанням ученим є і батько нинішнього прем'єр-міністра Хорватії Маріо Пленкович, професор Маріборського університету Словенії.

Я мимоволі звернув увагу, що прізвище Пленкович відоме з давніх-давен в Україні (зустрічається ще в фольклорі часів Київської Русі). Мова йде про знаменитого билинного богатиря Чурила Пленковича. Мені пригадалося, що над розгадкою походження цього епічного героя багато років безрезультатно б'ються українські учені.

Нагадаю, в давніх билинах Чурило виступає як такий собі удільний князь, який володіє укріпленим замком, провадить великою (до тисячі чоловік) дружиною, надзвичайно багатий і особисто не підсудний, але певною мірою васально залежний від великого київського князя Володимира. Ця залежність виявляється в тому, що князь Володимир, вражений неймовірним багатством родини Пленковичів, особисто прибуває до його двору і надає Чурилові надзвичайно почесний сан князівського чашника, тобто посадовця, який відповідає за князівські напої, серед яких почесне місце займали й вина. У цьому контексті слід згадати, що виноробство – сімейний бізнес хорватського роду Пленковичів. Можливо, й у прадавні часи воно також було запорукою багатства

сім'ї Пленковичів. До речі, назва знаменитого вина «Златан Плавац» українською буде звучати як «золото-синій». А згідно билин, дружинники Чурила Пленковича вразили киян барвами своїх гербових одностроїв, а саме синіми каптанами й шапками із золотими верхами. Відомо, що синьо-жовті кольори характерні саме для давньої України (особливо Галичини) та Хорватії (особливо Далмації). Прапором Далмації, звідки походить родина Пленковичів, нині є синьо-жовте полотнище, а на гербі зображені три золоті лев'ячі голови на синьому полі, гербом Сплітсько-Далматинської жупанії є золота корона короля Звонимира на синьому полі тощо.

Власне прізвище Пленкович походить від старовинного хорватського імені Пленко (жіноче – Пленка), а за своєю будовою воно подібне до давніх галицьких (Левко, Юрко, Володимирко (Влодко), Василько) та хорватських (Здравко, Желько) імен. Це ім'я здавна відоме як в Хорватії, так і в інших балканських країнах (згадується ще в документах XIII ст.). Звідси ж і прізвище нашого богатиря, адже у билинах йдеться про його батька, Пленка Суражанина. А прізвище батька може вказувати нам на те, що він міг походити з міста Суража на Поділлі, біля Кременця (нині село Шумського району Тернопільської області). Археологічні дослідження підтверджують, що цей населений пункт на березі річки Вілія існував ще з часів Київської Русі, а перша писемна згадка відноситься до 1390 р. До речі, саме на цих землях етнографи ще у XX столітті фіксували побутування серед населення обрядових пісень, в яких згадується Чурило. Цікаво, що балканські хорвати суміш жита з пшеницею називають «суражіцею». Тож цілком можливо, що давній Сураж отримав свою назву саме від того, що там торгували такою злаковою мішанкою. Або ж Пленко Суражанин міг отримати своє прізвище від того, що спеціалізувався на торгівлі суражіцею. Адже ж не випадково билини називають його сина, Чурила Пленковича, «гостем заморським», тобто купцем, котрий займався міжнародною торгівлею. Цим можна пояснити і той факт, що дворище Пленковичів знаходилося не в Києві, а біля Малого Києвця («Нижче Малого Києвця Чурило живе»), а в одному з варіантів билини про Чурила згадується ріка Дунай. З літопису відомо, що в прадавні часи саме з Києвця на Дунаї вирушив легендарний князь Кий на дніпровські пагорби, де й заснував своє знамениту столицю Київ. Разом з ним звідти вирушив його брат Хорив, який уособлював рід хорватів. Можливо, що і в пізніші часи Малий Києвець на Дунаї був важливим центром давньоруської транзитної торгівлі. Але Києвці існували також і в інших місцях України, в тому числі й на Поділлі. Не виключено, що саме з одного з таких Києвців відгалуження роду Пленковичів, разом з іншими хорватськими родами, вирушило в похід на Адріатику.

І хоча між українцями і хорватами існує й чимало інших вражаючих подібностей, сам факт існування в них одного родового прізвища прокладає ще один місток між хорватським та українським народами і показує їх спільне коріння. Разом з тим він наочно демонструє нам, скільки ще білих плям є у вивченні історії наших народів. Детальне вивчення генеалогічного дерева шанованої хорватської родини Пленковичів може дати нові цікаві факти для глибшого пізнання нашої спільної історії. І хтозна, можливо, саме прем'єр-міністр Хорватії, дивись, та й виявиться прямим нащадком нашого давнього епічного героя...

Тарас Каляндрук, доктор філософії,
дослідник слов'янської лицарської культури

Hrvatski premijer je potomak ukrajinskog bogatira?

Balkanski trag ukrajinskih epskih heroja

Nedavno sam, kao član Udruge građana „Bila Hrvatska“ (iz Lavova), imao priliku sudjelovati u organizaciji Dana hrvatske kulture u Lavovu. Na jednome od Okruglih stolova koji je bio posvećen ekonomskoj suradnji, često se spominjalo prezime hrvatskoga premijera Andreja Plenkovića. Navečer toga dana, kada smo se preselili u Porohovu vežu (op. pr. jedan od značajnijih spomenika arhitekture u Lavovu) gdje su nastupali atraktivni hrvatski narodni glazbenici, za stolom se opet spominjalo to prezime, ali ovoga puta je riječ bila o poznatom vinaru Zlatanu Plenkoviću, čije smo svjetski poznato vino „Zlatan Plavac“ imali priliku degustirati. Moj dugo-godišnji prijatelj, poznati entuzijast u širenju hrvatsko-ukrajinskih veza i predsjednik Udruge „Bila Hrvatska“ Marin Lerga, ispričao mi je kako obitelj Plenković potječe s otoka Hvara. I upravo na južnoj strani tog prekrasnog otoka smješteni su znameniti vinogradi Plenkovića, od čijeg grožđa prave svjetski poznata vina. Ogranak ove obitelji poznato je i u mjestu Makarska, na obali Jadranskog mora, nedaleko Splita. Kako mi je objasnio Marin, ovaj rod je stoljećima poznat i poštovan u Hrvatskoj. Posebno je jednim od najpoznatijih predstavnika toga roda bio poznati hrvatski pjesnik, književnik, znanstvenik te jedan od najistaknutijih dominikanskih svećenika Zlatan Plenković. Mario Plenković poznati je znanstvenik, profesor slovenskog Sveučilišta u Mariboru, otac današnjeg premijera Republike Hrvatske.

Ja sam nesvjesno obratio pozornost na to da je prezime Plenković od davnih dana poznato i u Ukrajini (susreće se u folkloru iz vremena Kyjivske Rusi). Riječ je o poznatom bogatiru Čurilu Plenkoviću iz narodnih bylna (op. pr. byline - junačke epske pjesme u ukrajinskoj narodnoj književnosti). Sjetio sam se kako se već dugo vremena, bez rezultata, ukrajinski znanstvenici bore s problemom podrijetla ovog epskog junaka.

Podsjećam kako u davnim bylynama Čurylo djeluje kao svojevrstni feudalni knez koji posjeduje utvrđeni dvorac, vodi veliku družinu (do tisuću ljudi), izuzetno je bogat, ali donekle vazalno ovisan o kyjivskome knezu Volodymyru. Ta ovisnost očituje se time što knez Volodymyr, impresioniran nevjerojatnim bogatstvom obitelji Plenkovič, osobno dolazi na njegov dvor i daje Čurylu izuzetno časno i dostojanstveno zvanje kneževskog „nosača čaša“, odnosno dužnosnika koji je zadužen za kneževu napitku, među kojima počasno mjesto zauzimaju vina. U tome kontekstu red je spomenuti kako je vinarstvo obiteljski biznis hrvatskoga roda Plenkovića. Možda je i u pradávnna vremena vino isto tako bilo jamstvom bogatstva obitelji Plenković. Usput, naziv poznatog nam vina „Zlatan Plavac“ prevodi se na ukrajinski jezik kao „zlatno-plavi“. A sukladno bylynama, družina Čuryla Plenkovića impresionirala je Kyjivljane bojama svojega grba, točnije, plavim kaputima i kapama sa zlatnim vrhovima. Poznato je kako su plavo-žute boje karakteristične upravo za pradávnna Ukrajinu (osobito Halycynu) te Hrvatsku (osobito Dalmaciju). Zastava Dalmacije, odakle potječe rod Plenkovića, danas ima

plavo-žutu dvobojnicu, a na grbu se nalaze tri zlatne lavlje glave na plavoj pozadini, dok je grb Splitsko-dalmatinske županije zlatna kruna kralja Zvonimira na plavome polju i sl.

Upravo prezime Plenković potječe od starog hrvatskog imena Plenka (ženski oblik: Plenka), a prema svojoj građi slično je starim halyckim imenima (Levko, Jurko, Volodymyr (Volodko), Vasylyko) te hrvatskim (Zdravko, Željko). To ime je od davnina poznato kako u Hrvatskoj, tako i u drugim balkanskim državama (spominje se još u dokumentima iz XIII. st.). Odatle je i prezime našega bogatira, budući se u bylynama govori o njegovu ocu, Plenkmu Suražaninu. A prezime oca može nam govoriti o tome da je on mogao potjecati iz mjesta Suraža na Podillji pokraj Kremencja (danas je to selo u Šumskoj općini u Ternopilskoj oblasti). Arheološka istraživanja nam potvrđuju da je to naselje na rijeci Viljija postojalo još za vremena Kyjivske Rusi, a prvi pismeni trag potječe iz godine 1390. Usput, upravo na tom prostoru su etnografi još u XX. stoljeću zabilježili postojanje obrednih pjesama u kojima se spominje Čurylo. Zanimljivo je još i to što Hrvati smjesu pšenice i raži nazivaju „suražica“. Zato je sasvim moguće da je starodavni Suraž dobio svoj naziv upravo zato što su tamo trgovali tom mješavinom žitarica. Ili je pak Plenka Suražanin mogao dobiti svoje prezime tako što se specijalizirao na prodaji suražice. Uostalom, nije slučajno da bylyne nazivaju njegova sina, Čuryla Plenkoviča „gostom od iza mora“ (op. pr. gost iz inozemstva), odnosno kupcem koji se bavi međunarodnom trgovinom. Time se može objasniti i činjenica da se dvor Plenkoviča nije nalazio u Kyjivu, nego u okolici Maloga Kyjivca („Niže Maloga Kyjivca živi Čurylo“), a u jednoj inačici bylyne o Čurylu spominje se i rijeka Dunav. Iz ljetopisa nam je poznato kako je u pradávnna vremena upravo iz Kyjivca na Dunavu krenuo legendarni knez Kyj prema dnjiprovskim brežuljcima gdje je osnovao svoju poznatu prijestolnicu Kyjiv. Zajedno s njim odatle je krenuo i njegov brat Horyv, koji je predstavljao rod Hrvata. Moguće je da je i u kasnija vremena Mali Kyjivec na Dunavu bio značajan centar davnoukrajinske tranzitne trgovine. Ali Kyjivci su isto tako postojali i u drugim područjima Ukrajine, računajući i Podillja. Nije isključeno da je upravo iz jednog od tih Kyjivaca i rod Plenkovića, zajedno s drugim hrvatskim rodovima, krenuo u pohod na Jadran.

Iako između Ukrajinaca i Hrvata postoje mnoge druge nevjerovatne sličnosti, sama činjenica da kod jednih i drugih postoji jedno takvo obiteljsko ime, polaže još jedan most između hrvatskog i ukrajinskog naroda i pokazuje nam njihove zajedničke korijene. Istovremeno, ta činjenica nam dokazuje koliko zapravo postoji bijelih mrlja u istraživanju povijesti naših naroda. Detaljna studija genealoškog podrijetla poštovane hrvatske obitelji Plenković može dati nove zanimljive činjenice za dublje upoznavanje naše zajedničke povijesti. I, tko zna, možda se ustanovi kako je upravo premijer Republike Hrvatske direktni potomak našeg davnog epskog heroja...

*Taras Kaljandruk, doktor filozofije, istraživač slavenske viteške kulture
S ukrajinskog preveo Davor Lagudza*

У Загребі відбувся «Круглий стіл» на тему «Зустрічі старих і нових міграцій напередодні 120-ї річниці переселення українців до Хорватії»

У Загребі 20 січня 2019 року в Куполі міської бібліотеки Анте Старчевича відбувся довгоочікуваний «Круглий стіл» на тему «Зустрічі старих і нових міграцій напередодні 120-ї річниці переселення українців до Хорватії». Ціль цього заходу - висвітлити сучасний статус українців у Хорватії та спробувати вказати на майбутню співпрацю та залучення новоприбулих українців до програм і проектів існуючих українських культурно-освітніх товариств по всій Хорватії, особливо в Загребі, де знаходиться найбільша кількість українських іммігрантів. За проведення «Круглого столу» поруч із Українською громадою Республіки Хорватія відповідало Українське культурно-просвітнє товариство «Кобзар» Загреб. Підтримали цей проект Рада з питань національних меншин РХ та Посольство України в Республіці Хорватія.

На цій зустрічі було понад двадцять учасників, які слухали доповіді та брали участь у дискусіях. У зустрічі взяли участь члени УКПТ «Кобзар», представники Української громади РХ, зокрема голова Української громади РХ Михайло Семенюк, секретар Марія Семенюк Симеунович, колишній голова УГРХ Микола Застрижний, аташе за культуру в Посольстві України в РХ Руслан Єгоров, голова Хорватсько-українського товариства в Ліпіку Ірина Матієвич, секретар Хорватсько-українського товариства дружби Мирослав Кірінчич та інші. Модератором зустрічі був голова УКПТ «Кобзар» Славко Бурда.

Після вступних слів учасники взяли участь у дискусії. Обговорювали різні питання, між якими було і питання як дійти до інформації щодо організації і проведення маніфестацій та інших культурних заходів. Запропоновано всім бажаючим стати членами існуючих українських товариств, брати участь у засіданнях товариств, на яких голова товариства інформує своїх членів про всі заплановані заходи. Згадано, що українська меншина, як і всі інші меншини, має право на культурну автономію, може мати власні організації та установи, мати

власну інформаційно-видавничу діяльність, реалізовувати культурні проекти та вивчати рідну мову в школі. У співпраці з Радою та представниками меншини можуть брати участь у вирішенні різних питань меншини та вносити пропозиції до органів місцевого чи регіонального управління та самоврядування. Все залежить від організації та бажання членів української національної меншини. Держава виділяє кошти з Державного бюджету і, в свою чергу, підтримує культурну автономію всіх меншин. Останнім часом і Україна надає допомогу діаспорі, виділяє кошти на деякі проекти.

Зрештою, учасники погодились, що інформація про всі події, пов'язані з роботою української національної меншини, вчасно надсилається на їх електронні адреси тому вони зобов'язуються брати активну участь у діяльності українських товариств.

Зроблено висновок, що подібні зустрічі старих та нових міграцій будуть організовані в майбутньому, щоб краще ознайомити всіх членів української національної меншини з програмою, проектами та діяльністю українських культурних товариств, установ і, таким чином, із загальною діяльністю Української громади Республіки Хорватія.

Славко Бурда

U Lipovljanima održana godišnja Izvještajna skupština KPD Ukrajinaca „Karpati“

Kulturno-prosvjetno društvo Ukrajinaca „Karpati“ Lipovljani je 8. veljače 2020. godine održalo Izvještajnu godišnju skupštinu u Društvenom domu Lipovljani. Prije otvaranja Skupštine, predsjednik Ivan Semenjuk je pozdravio sve prisutne članove Društva, načelnika Općine Lipovljani Nikolu Horvata, predsjednike i predstavnike drugih kulturnih društava općine Lipovljani.

U prikazu ukrajinske kulture sudjelovali su članovi plesne skupine i polaznici nastave ukrajinskog jezika pri Osnovnoj školi Josipa Kozarca u Lipovljanima, pjevajući jednu ukrajinsku pjesmu te tri ukrajinska narodna plesa.

Nakon izbora radnih tijela i prebrojavanja članova KPD Ukrajinaca „Karpati“, predsjednik Verifikacijske komisije izvijestio je da je nazočan dovoljan broj članova Društva za donošenje pravovaljanih odluka. Predsjednik Ivan Semenjuk je podnio izvješće o radu Udruge u protekloj, 2019. godini.

KPD Ukrajinaca „Karpati“ Lipovljani svoj rad na očuvanju i prikazu ukrajinske kulture obavlja prikazom kulturnog amaterizma i organizacijom kulturnih manifestacija. Društvo u svojoj organizacijskoj cjelini djeluje preko folklorne i pjevačke skupine, koja osim pjevanja ukrajinskih pjesama, svojim radom manifestira i prikazuje druge vidove ukrajinske kulture koje su vidljive u prikazu i ponudi ukrajinske gastronomije, običaja, izrade ukrajinskih elemenata nošnje, oslikavanju pisanica itd.

Predsjednik „Karpata“ je detaljno naveo sve nastupe koje je Udruga ostvarila tijekom 2019. godine, osvrnuo se i na brojna snimanja za različite TV emisije. Osim prezentacije ukrajinske pjesme i plesa, naglasio je kako Udruga aktivno organizira književne večeri, promocije knjiga, a posebno je istaknuo sudjelovanje na Središnjoj manifestaciji nacionalnih manjina RH „Lipovljanski susreti“ koja se održava svake godine u Lipovljanima. Pohvalio je najmlađe članove koji aktivno sudjeluju u radu Udruge i ujedno pohađaju nastavu njegovanja materinskog jezika i kulture. Naglasio je kako je broj djece u Društvu i na nastavi znatno porastao. Posebno je istaknuo njihov nastup na Večeri jezika i kulture pri Osnovnoj školi Josipa Kozarca Lipovljani. Ukrajinski jezik prema Modelu C u ovoj školi pohađa 22 učenika, a folklorna skupina sada broji 28 članova,

što je velika zasluga animatora ukrajinske kulture na ovom području. Dobar dio učenika sudjeluju u projektu „Erasmus KA229“ koji surađuju sa nekoliko europskih država.

Osim Lijepe Naše, članovi „Karpata“ promoviraju ukrajinsku kulturu i u susjednim zemljama, te ostvaruju dobru suradnju s Ukrajincima izvan Hrvatske.

Predsjednik Nadzornog odbora predstavio je Financijsko izvješće o utrošenim sredstvima u 2019. godini. Sva su izvješća jednoglasno usvojena.

U nastavku, predsjednik je predstavio Plan rada KPD Ukrajinaca „Karpati“ za 2020. godinu. Predočena je i financijska konstrukcija potrebna za izvršenje plana u 2020. godini. Nakon rasprave, oba su plana jednoglasno usvojena.

Članove Udruge pozdravili su predsjednica MPD „Lira“ Lipovljani Nevenka Zorić, predsjednica KUD „Lipa“ Lipovljani Marica Tisaj, zamjenik ravnateljice Osnovne škole „Josip Kozarac“ Lipovljani Franjo Rodić, predsjednica Češke besede Lipovljani Vjera Ožoga i načelnik općine Lipovljani Nikola Horvat. Svi su pohvalili veliki trud i rad KPD Ukrajinaca „Karpati“ Lipovljani u očuvanju ukrajinske kulture, te zahvalili za doprinos u promoviranju multikulturalnosti općine Lipovljani u RH.

Gosti su članovima „Karpata“ uputili dobre želje za nastavak rada, učenje jezika, očuvanje tradicije i nacionalnog identiteta.

Uz prigodnu zakusku i glazbu članova Češke besede Lipovljani, nastavljeno je ugodno druženje.

Ivan Semenjuk

Річні звітно-виборні збори УКПТ «Кобзар» Загреб

У Загребі, в куполі міської бібліотеки Анте Старчевича 22 січня 2020 року відбулися річні звітно-виборні збори Українського культурно-просвітнього товариства «Кобзар» - Загреб. Перед офіційною частиною зборів, у фойє бібліотеки з нагоди 25-ої річниці заснування бібліотеки була відкрита виставка книг «Рідна колекція Центральної бібліотеки русинів та українців Республіки Хорватія». Виставка працювала протягом січня і лютого 2020 року. Після виставки розпочалися збори, на яких присутніх привітав голова УКПТ «Кобзар» Славко Бурда. Вибрано робочі органи зборів та представлено звіт про діяльність товариства за 2019 рік. Зазначено, що запланована програма двох гуртків, що діють в товаристві, була реалізована. Товариство протягом року мало понад 40 подій. Діяльність включала презентацію книг, проведення виставок, лекцій, круглих столів, музично-літературних та культурно-мистецьких програм, семінарів, зустрічей, прийомів, богослужінь та панахид, вшанування жертв та загиблих ветеранів у Вітчизняній війні Хорватії, ветеранів та загиблих воїнів Збройних Сил України, жертв Голодомору 1932/1933 років в

Україні тощо. Після подання звіту розгорнулася дискусія з пропозиціями щодо подальшої роботи товариства.

Запропоновано план та програму роботи товариства за 2020 рік. У найближчий період товариство продовжить свою роботу в двох гуртках; «Гурток музики, збереження спадщини, традицій та звичаїв українців» та «Літературний гурток з інформаційно-видавничо-виставковою діяльністю». У 2020 році товариство також планує провести культурний захід під назвою "Дні української культури в Загребі".

На зборах обрано нове керівництво УКПТ «Кобзар». У наступному чотирирічному періоді на посаді голови товариства залишається Славко Бурда, замісником голови обрано Ярослава Блотного, секретарем - Ніколету Шимич-Брунович, а Наталію Павичич, Марію Тимко, Богдана Бордукало та Сергія Бурду - членами Президії. Керівниками гуртків призначені Вікторія Куликовська та Сергій Бурда. У Наглядову раду увійшли: Даріан Шуманський, Антон Бобрек та Вікторія Куликовська.

Всі учасники зборів погодилися з тим, що одним із пріоритетних завдань керівництва повинно бути залучення до роботи більшої кількості представників української національної меншини в Загребі, які ще не долучилися до діяльності українських товариств та Української громади Республіки Хорватія.

Славко Бурда

Na nastavi Ukrajinskog jezika učenici osmislili i napisali knjige

Nakon brojnih božićnih radionica na nastavi Ukrajinskog jezika u OŠ „Antun Matija Reljković“ Bebrina, te područnim školama Kaniža i Šumeće, učenici su dobili vrlo zanimljiv zadatak - osmišljavanje priče o životinjama te ručnu izradu knjiga. Učenici su radili u skupinama. Svaka skupina je imala zadatak osmisliti svoju priču o životinjama sa sretnim završetkom i poukom. Nakon osmišljavanja sadržaja priče, svaka skupina je trebala napraviti knjigu s odgovarajućim ilustracijama, naslovnom stranicom, impresumom te popisom glavnih i sporednih likova u bajci i sve to prevesti na

ukrajinski jezik. Učenici su u svoj rad uložili puno truda, mašte te pokazali svoju nadarenost u slikanju i osmišljavanju zanimljivih priča. Prije pisanja priča, učiteljica Oksana Martinjuk je dala potrebne naputke o pisanju i izradi knjige, a potom je prezentirala nagrade koje će osvojiti djeca po završetku rada. Nagrade su predviđene za: cjelokupno najbolju knjigu, najbolji sadržaj, najbolju ilustriranu knjigu, najljepši rukopis u knjizi, najbolju ilustraciju, najbolji izmišljeni lik, najljepšu naslovnicu, najoriginalniji naslov te najbolju pouku priče. Na stranici impresuma učenici su, osim

svoga imena i prezimena, dodali svoje fotografije da se vidi tko je obavljao posao autora, ilustratora i urednika.

Jedan sat je bio izdvojen za čitanje priča i dodjelu nagrada autorima, ilustratorima, urednicima. Učenici su bili zadovoljni svojim radom i ponosni zbog osvojenih nagrada. Posebno su zadovoljni svojim radom u skupinama jer su uspjeli sve svoje ideje, prijedloge

i mišljenja uvažiti i u konačnici se dogovoriti. Pravi timski rad!

Knjige će ostati u školi kako bi nadolazeće generacije koje će izučavati ukrajinski jezik mogle čitati uratke bivših učenika i zajedno sa svojom učiteljicom otići u svijet mašte ali i lakše naučiti nazive životinja na ukrajinskom jeziku.

Ana Marija Has

Posveta temelja župnog stana i kupole za crkvu Uzvišenja svetog Križa u Slavonskom Brodu

U nedjelju 23. veljače ove godine u Slavonskom Brodu, u župi Uzvišenja svetog Križa u Slavonskom Brodu održana je velika svečanost za ovu gradsku grkokatoličku župu koja okuplja uglavnom Ukrajince grkokatolike sa cijelog područja grada Slavonskog Broda. Uz nazočnost velikog broja vjernika, apostolskog administratora Križevačke eparhije mons. Milana Stipića i domaćeg župnika Aleksandra Hmilja, na novim temeljima župnog stana u sklopu izgradnje župnog stana i rekonstrukcije crkve Uzvišenja svetog Križa održano je bogoslužje i posveta temelja i kupole koja će biti postavljena kada bude rekonstruiran krov postojeće crkve. Kupola je kupljena u Ukrajini i crkvi će, kada bude postavljena, dati prepoznatljivo obilježje istočne grkokatoličke crkve.

Nakon obreda posvećenja vjernici su ostali zajedno sa svojim župnikom i dragim gostom mons. Milanom Stipićem u ugodnom druženju i razgovoru uz skromni domjenak

kojega su organizirali sami župljani. Po završetku događanja na posvećenim temeljima, mons. Milan Stipić, župnik Aleksandar Hmilj i članovi Crkvenog odbora sa suprugama zajedno su večerali. Večeru je organizirao član Crkvenog odbora Mihajlo Semenjuk.

Posveta je označila i nastavak radova koji će početi za nekoliko tjedana, tako da se do kraja ove godine očekuje da će objekt biti stavljen pod krov.

Izvođač radova je tvrtka „Izgradnja-Mađarević“ d.o.o. iz Oprisavaca.

Ovaj događaj je veoma značajan za župnu zajednicu jer je pokazao da, unatoč svim problemima koji su prisutni, postoji čvrsta zajednica koja čuva svoju grkokatoličku vjeru i crkvenu tradiciju te ju uspješno prezentira široj društvenoj zajednici koja je već i prepoznala nazočnost grkokatolika, Ukrajinaca u Slavonskom Brodu, na prostorima Slavonije i cijele Republike Hrvatske.

Nikola Zastrižni

Tuđemu se učite i svoga se ne stidite!

Manifestacija posvećena Tarasu Ševčenku u Kaniži

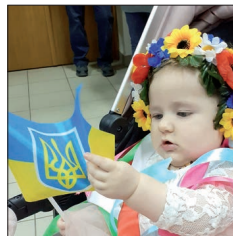
Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske i Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo "Taras Ševčenko" iz Kaniže pod pokroviteljstvom Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske i Općine Bebrina već trinaest godina zaredom organizira program u čast velikog ukrajinskog humanista, slikara, pisca i pjesnika Tarasa Hrihorovyča Ševčenka. Također, svake godine u organizaciji UKPD „Taras Ševčenko“ Kaniža uz financijsku potporu Općine Bebrina, održava se Božićni koncert. Ove godine književno-glazbeni program pod nazivom „Tuđemu se učite i svoga se ne stidite“ i Božićni koncert održani su 28. prosinca 2019. godine.

Svečani koncert u kaniškom Društvenom domu je bio podijeljen u dva dijela. Prvi dio je bio posvećen Tarasu Ševčenku, a u drugom dijelu su članovi Društva s gostima proslavili rođenje Isusa Krista.

Na koncertu je sudjelovalo osam društava te učenici koji njeguju Ukrajinski jezik i kulturu u školi. Ukupno je bilo oko 200 sudionika tako da su Kanižani ponovno pokazali da tako malo selo može ugostiti veliki broj kako sudionika tako i gledatelja.

Prisutne su pozdravili: predsjednik UKPD „Taras Ševčenko“ Željko Has, predstavnik Ukrajinske nacionalne manjine Brod-

sko-posavske županije Nikola Zastrižni i predsjednik Ukrajinske zajednice RH Mihajlo Semenjuk. Program su otvorili učenici koji su predstavili život, književno stvaralaštvo, recitacije i pjesme Tarasa Ševčenka. Ostali sudionici su pjevali pjesme o Božiću i Tarasu Hrihoroviču Ševčenku, plesali ukrajinske i hrvatske narodne plesove.

Veselim plesovima publiku su razveselili plesači mlađe, srednje i starije grupe iz Kaniže koji su prikazali svoj rad tijekom godine. Također su i gosti s raznih krajeva Hrvatske prikazali ljepotu svojih nošnji i uloženi veliki trud i ljubav u očuvanje svoje tradicije.

Nakon svečanog koncerta svi sudionici i gosti su bili pozvani na zajedničko druženje i domjenak.

Mirjana Has

„Večer ukrajinske pjesme“ u Gradiški

Udruženje Ukrajinaca „Verhovena“ iz Gradiške organiziralo je manifestaciju pod nazivom „Večer ukrajinske pjesme“ 22. veljače u Kulturnom centru Gradiška. U kvalitetnom programu, osim domaćina, sudjelovali su kulturno umjetnička društva iz BIH „Taras Ševčenko“ iz Banja Luke, „Kozak“ iz Prijedora i „Zlatni klas“ iz Prnjavora. Kao gosti iz inozemstva, gostovali su „Kolomyjka“ iz Sremske Mitrovice, „Kobzar“ iz Zagreba te KPD Ukrajinaca

„Karpati“ iz Lipovljana. Osim prikaza ukrajinskih pjesama i plesova, u ime domaćina nastupili su duet Kristina Bobrek i Ana Carić pjevajući pjesmu „Jutros mi je ruža procvjetala“, te Mirsad Dubičanac pjesmom „Grana od bora“.

Pjevačka skupina „Karpata“ otpjevala je tri ukrajinske pjesme koje su bile veoma dobro prihvaćene od prisutne publike koja im se u izvođenju pridružila pjevanjem.

Ivan Semenjuk

Ювілейний український веріч «Пущення» у Петрівцях

*«Не пускає мене мати на вулицю погуляти,
а хоч пустить, то пригустить:
- Іди, доню, не барися, у сінечки та й вернися!
Бо на дворі піст наступає, а хто його проскаче,
той Великодня не побаче»...*

Село Петрівці, що неподалік Вуковара, – справжній центр збереження від забуття українських побутових традицій на Балканах. У цьому селі переважно проживають українці, чий пращури приїхали із західної частини України ще за часів імператора Австрії, короля Франца Йосифа I-ого та й до сих пір, після майже півтора століття, пестливо зберігають традиції своїх прабатьків.

Незважаючи на те, що сьогодні живемо «дротовим життям», тобто не можемо ані на мить відірватися від комп'ютерів, планшетів, телефонів, жителі цього невеличкого села своїм прикладом показують, як можна хоча би один день в році прожити так, як проживали колись їхні предки. Саме цим днем і є свято Пущення.

Для тих, хто не пам'ятає, Пущення – це період останнього тижня перед Великим (великоднім) постом. Це час між двома великими християнськими постами, коли люди все ще могли організувати якусь забаву, христини або весілля. Так само, в цей період часу, в дохристиянські часи люди прощалися із зимою та зустрічали і вітали весну, яка символізувала народження нового життя в новому році.

Отже, 15 лютого 2020 року українці в Петрівцях відсвяткували один із важливіших для них днів у році – український вечір «Пущення». Цього року цей вечір був офіційно організований п'ятий рік підряд, що дає надію на те, що молодь продовжить цю столітню традицію на цих просторах.

Організатором свята була Рада української національної меншини Общини Богдановці у співпраці з Українським культурно-просвітницьким товариством імені Івана Франка м. Вуковар та Представником української національної меншини Вуковарсько-сріємської області пані Тетяною Кочневою.

На самому початку з привітальними словами до присутніх звернулася голова Ради української національної меншини Общини Богдановці Олесь Бич, яка привітала присутніх з ювілеєм, офіційно п'ятим святом Пущення у Петрівцях та подякувала волонтерам за вагомий внесок в організацію цього свята. До присутніх також звернувся голова Районної ради Общини Богдановці Марко Барун, який подякував українцям за запрошення та зазначив важливу роль українців у житті Общини Богдановці, а голова Української громади Республіки Хорватія Михайло Семенюк подякував за те, що українці Петрівці цим заходом вже роками збирають до купи українців з усієї Хорватії.

Оскільки це «останній поїзд» перед великоднім постом «відірватися на повну», українські жінки з Петрівців та Вуковара приготували чимало різних українських традиційних, народних страв. Тут можна було продегустувати українські вареники з картоплею, сиром, капустою, голубці з гречкою, пампухи, крученики, деруни (відомі тут більш як тертюхи) та інше. Окрім української кухні, можна було насолоджуватись і тутешніми «сріємськими пляцками», різноманітними домашніми свіже-копченими ковбасами та салом. А ще жінки і дівчата приготували чимало видів домашньої солодкої випічки.

Як вже раніше згадано, це період веселощів, тому музика є невід'ємною частиною забави. Для музичного аранжування постаралися хлопці з ансамблю «Забава» Культурно-мистецького товариства імені Івана Сенюка м. Кула. Вони нагадали присутнім про українські народні пісні нашого дитинства та молодості наших дідів і прадідів, пісені, які до сих пір збереглися. А на мелодії українського козачка, гопака та унікальної коломийки, місцева молодь показала віртуозне виконання запальних рухів цих народних танців.

У наш час важливо, що молодь зберігає культурне багатство, насамперед, в серці та завжди готова поділитися знаннями про традиції своїх предків.

Сміх, хороший настрій, приємна розмова, позитивна енергія, чудові українські пісні й танці, що лунали увесь вечір, створили дух єдності та гордості за те, що крізь, майже півтора століття, тутешні українці зуміли зберегти свої звичаї, культуру, бойовий та веселий дух.

Отже, чимало давніх українських традицій, серед яких і Пущення, продовжують своє існування і за межами України. Приємно, що і молодь з усіх сил намагається зберігати традиції, культуру та мову своїх предків далеко за межами України.

Давор Лагудза

KPD Ukrainaca „Karpati“ iz Lipovljana na Koncertu božićnih pjesama u Zagrebačkoj katedrali

Nastup KPD Ukrainaca „Karpati“ Lipovljani u Gornjem Daruvaru na manifestaciji „Pjevajte s nama“

Koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina Grada Zagreba već tradicionalno, nakon Božića, u Zagrebačkoj katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije i svetih Stjepana i Ladislava organizira Koncert božićnih pjesama. Budući je sve više nacionalnih manjina zainteresirano za nastupe na ovom svečanom koncertu, donesena je odluka da zbog vremenske ograničenosti pojedine nacionalne manjine sudjeluju naizmjenično, svake druge godine. Ovogodišnji koncert održan je 8. siječnja 2020. godine, a sudjelovali su: Matica slovačka Lipovljani koju zastupa pjevački zbor „Lira“ Lipovljani, KPD Ukrainaca „Karpati“ Lipovljani, predstavnici njemačke, srpske i slovenske manjine Grada Zagreba, a na kraju i Hrvatsko prosvjetno kulturno društvo „Bosiljak“ iz Čučerja. Svaka je pjevačka skupina izvela po dvije božićne pjesme, a na kraju koncerta, pod dirigentskom palicom Ambrozija Puškarića iz Čučerja, predstavnici svake nacionalne manjine otpjevali su po jednu kiticu poznate božićne pjesme „Tiha noć“ na svom materinskom jeziku, potom svi zajedno, pjesmu „Narodi nam se“. KPD Ukrainaca „Karpati“ otpjevala je ukrajinske božićne pjesme-koljade „Try slawni cari“ i „Na nebi zirká“.

Prije početka koncerta, obratili su se i pozdravili sve nazočne rektor katedre mr. Josip Kuhtić, te u ime organizatora, Koordinacije vijeća i predstavnika nacionalnih manjina Grada Zagreba, Juraj Bahnik i Valentina Lončarić. Koncertu su, uz brojno građanstvo nazočili gradonačelnik Grada Zagreba Milan Bandić sa suradnicima, načelnik Općine Lipovljani Nikola Horvat, ataše za kulturu Veleposlanstva Ukrajine u RH Ruslana Yegorova, prof. dr. Jevgenij Paščenko, te veći broj crkvenih velikodostojnika, predstavnika nacionalnih manjina.

Koncert će biti predstavljen u okviru emisije Manjinski mozaik, HTV 1.

Kulturno-prosvjetno društvo Ukrainaca „Karpati“ Lipovljani osnovano je 1992. godine sa ciljem očuvanja ukrajinske kulture. Osim u Hrvatskoj, česti su nastupi i izvan RH, naročito u mjestima gdje žive iseljeni Ukrajinci, te Ukrajini. U svom radu, veoma su povezani s ostalim kulturno-umjetničkim društvima kako u Lipovljanima, tako i Ukrajinskom zajednicom RH.

Osim svjetovnih ukrajinskih narodnih pjesama, KPD Ukrainaca „Karpati“ priredio je i veći broj božićnih crkvenih pjesama-koljada, a povodom obilježavanja Dana Ukrajinske grkokatoličke crkve zbor je pjevao liturgiju u crkvi Bezgrešnog začeca svete Ane u Lipovljanima 8. prosinca 2019. godine, koju je predvodio apostolski upravitelj Križevačke eparhije protojerej Milan Stipić. Prijenos liturgije je bio na HTV 1.

Ivan Semenjuk

Na poziv Češke besede iz Gornjeg Daruvara, pjevačka skupina Kulturno-prosvjetnog društva Ukrainaca „Karpati“ Lipovljani je nastupila na manifestaciji „Pjevajte s nama“ („Zpivejte z nami“) koja je održana 15. veljače 2020. godine u Društvenom domu u Gornjem Daruvaru.

Bila je to večer pjesme i recitacija u izvedbi Čeških beseda iz Gornjeg Daruvara, Daruvarskog Brestovca, Lipovljana, Grubišnog Polja i Končanice, te članica kluba literarnog Saveza Čeha iz Hrvatske.

Kao gosti, pjevačka skupina KPD Ukrainaca „Karpati“ iz Lipovljana se izborom ukrajinskih pjesama bržeg ritma veoma dobro uklopila u okvir ove manifestacije.

Pjevačka skupina „Karpata“ je otpjevala ukrajinske pjesme „Teče voda kalamutna“, „Zori po synjomu mori“ i „Haj, haj zelenenjkij“. Za svoj kvalitetan nastup pjevačka je skupina nagrađena velikim pljeskom prisutnih gledatelja.

Po završetku koncerta i dodjele zahvalnica sudionicima, uslijedila je večera i ugodno zajedničko druženje svih izvođača programa.

Ivan Semenjuk

Slavonsko-brodski Ukrajinci polnoćku proslavili u Bukovlju

Ukrajinci, grkokatolici župe Uzvišenja svetog Križa u Slavskom Brodu, tradicionalnu su misu polnoćku proslavili i ove godine točno u ponoć ali ne u svojoj crkvi u Slavskom Brodu već u najstarijoj grkokatoličkoj crkvi u Hrvatskoj - filijalnoj crkvi u Bukovlju. Razlog tomu je izgradnja novog župnog stana i pastoralne dvorane, čime je pristup crkvi u Slavskom Brodu onemogućen.

Zanimljivo je da je polnoćka, misno slavlje kojim započinje Božić, slavljena u Bukovlju kao u stara vremena - pri svjetlosti svijeća, čime je stvoren nesvakidašnji i zaboravljen ugođaj u čast rođenje Isusa Krista koji je rođen kao malo dijete, kao druga božanska osoba. On je živio i rastao na ovome svijetu. Naviještao je Radosnu vijest - Evanđelje i tako pokazao koji je i kakav je pravi odnos između nas i Boga i kakav treba biti pravi odnos među nama ljudima uzajamno.

Na Božić se svetkuje Kristovo rođenje, njegov dolazak u tijelu, kada je Bog pokazao ljudskome rodu kako On izgleda, koje je Njegovo pravo lice. Kristovo lice je zapravo Božje lice. A kao što vidimo, Krist dolazi u skromnosti i poniznosti u betlehemsku spilju, nakon toga nosi svoj križ.

Polnoćke se slave obično u ponoć ili u večernjim satima Badnjaka, 24. na 25. prosinca. U crkve na polnoćke tradicionalno dolaze i brojne obitelji s djecom. Najčešće dolazi više vjernika nego inače tijekom nedjeljnih svetih misa što je bio slučaj i u Bukovlju gdje su se okupili vjernici iz Slavenskog Broda i domaćini iz Bukovlja.

Misu polnoćku je služio župnik ove župe o. Aleksandar Hmilj a pjevanje su predvodile sestre Vasilijanke. Tijekom misnog slavlja i na kraju pjevanje su poznate ukrajinske i hrvatske božićne pjesme.

Na kraju polnoćke, ispred crkve, uz oskudnu rasvjetu, međusobno čestitanje povodom blagdana Božića, vjernici su koljale - pjevali božićne pjesme uz okrepju koju su pripremili vjernici iz Bukovlja.

Unatoč hladnoći, druženje je dugo potrajalo nakon čega su svi otišli svojim domovima i nastavili slavljenje Božića sa svojim najmilijima, ukućanima, rodbinom i prijateljima.

Nikola Zastrižni

U Slavskom Brodu održana tradicionalna zabava – „Ukrajinski bal 2020.“

I ove, 2020. godine, 18. siječnja brodski Ukrajinci su održali svoju tradicionalnu zabavu poznatu kao „Ukrajinski bal“ kojega organiziraju članovi Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Ukrajina“ Slavonski Brod.

„Ukrajinski bal“ je jedna od najvećih i najposjećenijih zabava u gradu Slavenskome Brodu na kojoj se okupljaju Ukrajinci ne samo iz grada, županije i cijele Republike Hrvatske već i iz susjednih država.

Ovogodišnji „Bal“ je održan u Svečanoj dvorani „Kristal“ uz nazočnost više od tristo uzvanika, Ukrajinaca i njihovih prijatelja sa svih strana Lijepe naše te inozemstva. Svojom nazočnošću, kao i prethodnih godina, uvećao je, između ostalih, i gradonačelnik Slavenskog Broda dr. Mirko Duspara sa suprugom, koji je nazočne pozdravio prigodnim govorom i poželio organizatorima, članovima Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Ukrajina“ koji su prošle godine proslavili 40 godina svog uspješnog rada, mnogo sreće i uspjeha u narednom periodu, naglasivši da Ukrajinci i nakon više od sto godina življenja na ovim prostorima predano čuvaju svoj jezik, pjesmu i ples i to prezentiraju javnosti, što se moglo vidjeti i u prigodnom programu članova folklorne sekcije i mješovitog pjevačkog zbora.

Za dobru zabavu, pored plesa srca-rolo plesa i bogate tombole, pobrinuli su se članovi glazbenog sastava „Zabava“ iz Kule. Uz ples i pjesmu gosti su se zadržali do ranih jutarnjih sati.

Ovaj „Bal“ je i nakon mnogo godina održavanja pokazatelj da se uz zajednički organizirani rad i u ovim današnjim vremenima uz starije mogu okupiti i djeca i mladež, te da zajedno, svatko u svom domenu doprinesu očuvanju jezika, kulture i vjere na dobrobit cjelokupne društvene zajednice.

Nikola Zastrižni

Кухні національних меншин

Європейський дім Вуковар у співпраці з партнерами – общиною Бачка Паланка, Європа Зентрум Баден-Вюртемберг із Штутгарта та Євроінститутом з Кехла організували у Вуковарі маніфестацію, в рамках запланованого проекту «Визначні події та події для всіх» - кухні національних меншин.

Ця подія була результатом транскордонного проекту «Дунайська співпраця», який протягом 2019 року був реалізований у Вуковарі (Хорватія) та Бачкій Паланці (Сербія).

Основна мета цього проекту - підтримка проектних заходів, ціль яких - покращення комунікації та налагодження діалогу і співпраці між країнами Дунайського регіону.

Серед численних пропозицій було обрано два проекти: Громадська година спортивної діяльності «Гра без кордонів» та «Визначні події та події для всіх» - кухні національних меншин.

Активності проекту «Кухня національних меншин» були організовані та проведені наприкінці грудня у Вуковарі, в ресторані «Морнар» на березі Дунаю. У доброзичливій та невимушеній атмосфері, яку супро-

воджувала розмова й пісня, представники національних меншин з міста Вуковар та Б. Паланки разом із представниками адміністрації общини Б. Паланки приготували різні страви та десерти, які є невід'ємною частиною культурної спадщини, а також кулінарних навичок і звичаїв народу, який проживає на цій території. Цікаво було побачити подібні риси і власні відмінності в національній гастрономії представлених страв, специфіку їх приготування. Українську гастрономію, таку надзвичайно оригінальну, розмаїту та дуже смачнючу, представили члени Українського культурно-просвітнього товариства «Іван Франко» Вуковар. Несказанно миловидні та доброзичливі українські господиньки радо ділилися своїм досвідом, рецептами, «маленькими таємницями» в приготуванні традиційних українських страв. Ця кулінарна маніфестація сприяла співпраці учасників, а також заохотила їх до майбутніх кулінарних зустрічей.

Презентація кулінарних делікатесів представників різних національних меншин завершилася дегустацією приготовлених страв та солодощів, приємним спілкуванням учасників та гостей цієї культурної події.

Тетяна Рамач

U Lipovljanima održana „Ukrajinska večer – bal“ uz ukrajinsku tradicionalnu gastronomiju

Kulturno-prosvjetno društvo Ukrajinaca „Karpati“ Lipovljani svake godine, prve subote u veljači organizira i održava tradicionalnu zabavu pod nazivom „Ukrajinska večer – bal“ s ciljem promocije bogate ukrajinske kulture i gastronomije.

Ovogodišnji Ukrajinski bal održan je 1. veljače s početkom u 19,00 sati u prepunom Društvenom domu Lipovljani na kojoj je prisustvovalo oko 200 osoba.

Kulturno-umjetnički program otvorila je pjevačka skupina „Karpata“ otpjevavši nekoliko ukrajinskih pjesama pod vodstvom dugogodišnje voditeljice i glazbenice Marije Poljak.

Uzvanike je pozdravio i zahvalio na velikom odazivu predsjednik KPD Ukrajinaca „Karpati“ Lipovljani Ivan Semenjuk. Bila je to prigoda zahvaliti se Općini Lipovljani, njezinom vodstvu i svim žiteljima ove općine koji su Ukrajince prihvatili u svoju sredinu.

Zabava je nastavljena bogatom, ukusnom večerom i ugodnom glazbom sastava „Boje noći“ do ranih jutarnjih sati.

Oko pola noći servirana je takozvana „druga večera“ - ukrajinski specijaliteti, nadaleko poznati ukrajinski pirogi s prilozima koje su pripremile članice KPD Ukrajinaca „Karpati“.

Tijekom noći održano je izvlačenje tombola i „ples cvjetova“, te dodjela nagrade sretnom paru koji je zadnji ostao na plesom podiju.

Ukrajinski bal u Lipovljanima okupio je veliki broj pripadnika ukrajinske nacionalne manjine te štovatelje ukrajinske kulture koji su se zajedno družili, izmjenjivali iskustva u očuvanju nacionalnog identiteta, uživali u ukrajinskim pjesmama i tradicionalnim specijalitetima ukrajinske gastronomije.

Ivan Semenjuk

UKPD „Taras Ševčenko“ iz Kaniže predstavilo ljepotu ukrajinskog narodnog plesa u Bukovlju

Svake godine Općina Bukovlje organizira svečani program povodom Dana Općine Bukovlje. Ove godine veliko slavlje je održano 25. siječnja.

Već treću godinu zaredom, gosti, posjetitelji i sudionici imaju mogućnost, pored različitih kultura, upoznati i ukrajinsku kulturu.

Na poziv načelnika Općine Bukovlje Davora Petrika na svečano obilježavanje stigli su članovi Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Taras Ševčenko“ iz Kaniže, Brodsko-posavska županija.

Na oduševljenje publike plesači ukrajinske udruge su izveli tri atraktivna ukrajinska narodna plesa za što su bili nagrađeni gromoglasnim aplauzom.

Plesne skupine UKPD „Taras Ševčenko“ Kaniža uvijek baveju ukrajinski narodni ples u okrilju Udruge pod vodstvom predsjednika Željka Hasa, koji iz dana u dan sve više svoju ljubav prema plesu i običajima Ukrajine ugrađuje kako u stare, tako i u nove generacije. Roditelji su mu jako zahvalni i sretni jer djeca imaju gdje otići i naučiti nešto lijepo i korisno, te diljem Hrvatske predstaviti kulturu svojih predaka i svoje matične domovine.

Mirjana Has

Лексикон інтимних міст Юрія Андруховича

Презентація хорватського перекладу в Загребі

У минулому номері Вісника наші читачі довідалися про те, що український письменник і поет Юрій Андрухович приїжджав до Хорватії. Під час свого візиту Юрій Андрухович брав участь у книжковому ярмарку у місті Пула, а в Загребі відбулася презентація перекладу його Лексикону інтимних міст, у якому автор розповідає про мандри 111 містами світу. Про цю книгу-пазл, роман біографії з географією, пан Юрій розповів під час презентації книги яку організувало видавництво Фрактура у Загребі.

Юрій Андрухович – поет, письменник, есеїст, перекладач, автор мистецьких проєктів, знаний і нагороджуваний в Україні та поза її межами митець.

Ведучий та головний упорядник видавництва Фрактура Сеїд Сердаревич під час презентації зауважив, що Лексикон – це дійсно особлива книга, яку можна читати розгорнувши на будь-якій сторінці у довільному порядку. Так ви можете розпочати читання з назви міста, яке вас найбільше цікавить. Інтригуючою для упорядника була кількість міст та історій, пов'язаних з ними, саме 111. Автор, Юрій Андрухович підтвердив, що це дійсно книга, відкрита для змін. Вона перекладена кількома мовами і кожною мовою є інакшою через те, що ми маємо відмінності не тільки на рівні мови, але і на рівні тих знаків якими ті мови записуються, тобто на рівні наших абеток, тому і розташування міст-історій і сама структура Лексикону буде різнитися.

Ідея написати Лексикон інтимних міст з'явилась восени 2005 року і це було у Дюссельдорфі, куди автор приїхав працювати з театром, де група митців розвивала певний театральний проєкт. Саме тоді пан Юрій усвідомив, що протягом року відвідав вже кілька десятків міст (бо вийшов його роман Дванадцять обручів німецькою мовою) та у його пам'яті не залишилося нічого, окрім їхніх назв. Тоді письменник зрозумів, що ми, люди, взагалі страшенно неухважні і втрачаємо дуже багато можливостей існування, можливостей цього світу. Література ж мабуть існує для того, щоби цьому чинити опір. Література повинна врятувати від забуття. Тому автор вирішив врятувати себе самого від забування і написати таку книжку. Юрій Андрухович вирішив зануритися у глибину свого життя і спробувати згадати всі без винятку міста в яких побував, скласти список міст за роками, починаючи з дитинства і далі, з кожним наступним роком. Так виник список у якому було 128 міст. Тоді письменнику спало на думку число-паліндром, 111, досконале число, яке можна читати зліва направо і справа наліво однаково. Але до цієї незмінності кожне нове перекладне видання внесе свої корективи, нові абетки вносять зміни і так створюється вже зовсім нова книга іншою мовою. Дуже цікаво, що у кожній мові, у зв'язку з особливостями цієї мови, виникає зовсім інша послідовність міст-історій, їх диктує абетка. А це важливо тому, що між містами загалом, між кожним містом, виникають нові місточки, які прокидаються від сусіднього

тексту до нього. Такий семантичний місток виникає між сусідніми розповідями, так що з кожною іншою мовою ці містки виникають у інших місцях, і це свідчить про щось вже зовсім інше у новому перекладі Лексикону.

Автор у Лексиконі розповідає дивовижну пригоду з свого дитинства. Це було на рівні фантастики, бо перше своє закордонне місто Андрухович відвідав у віці 8 років і це була Прага. Це була Чехословацька Соціалістична Республіка на піку своє тодішньої Празької весни. Тоді майбутній письменник ще не знав про таке явище, як Празька весна, але коли йому було 8 років, він зіткнувся з якимось цілком інакшим світом. Те що письменнику важко пояснити західним колегам, які вважають що була «залізна завіса» і зі східного боку цієї «залізної завіси» у всіх все було однаково, вони не розуміють, що між українцями і поляками, між Чехословащиною і тим більше Югославією була ще одна «залізна завіса» уже для радянських людей. Тому поїхати з СССР до Німецької Демократичної Республіки, Югославії чи Чехословащини було майже неможливо і Андруховичу пощастило, що він відчув тоді якийсь зовсім інший світ, іншу дійсність, іншу реальність. Прага 1968 року вражала, в атмосфері було надзвичайно багато Свободи і це, як стверджує автор, було переломним фактом його життя, без якого він напевно не був би собою.

Незважаючи на те, що у цій книзі бачимо увесь світ, насамперед вирінає відчуття Центральної Європи і це напевно одна із ключових фантазій автора. Центрально-Східна Європа це дуже особиста і дуже довільна категорія для Юрія Андруховича. Її не варто обмежувати географією, тому що таку Європу можна знайти і на інших континентах, наприклад у колишньому шахтарському містечку під назвою Централія, у глушині американського штату Пенсільванія, де письменник раптом натрапляє на цілий цвинтар, а на гробах бачить кириличні написи, бо населенням того містечка були емігранти, тобто ті люди Центрально-східної Європи які спілкувалися приблизно однією з ним мовою.

Лексикон інтимних міст це книжка, яка сформувалася на основі міст та письменників. Книжку також чинять у багато чому письменники, які надихають і без яких неможливо розуміти світ довкола себе. Одним з таких письменників європейців був Бруно Шульц, також Йозеф Рот і Пауль Целан.

Одна з ідей Лексикону полягає в тому, що це оповідь про людину, яка не вдома, яка виїхала зі свого дому напевно з наміром повернутися, але поки що вона в дорозі. Тут варто згадати вислів Івана Вишенського, релігійного мислителя початків українського бароко, він застерігав в одному зі своїх листів від того щоб покидати свій дім. Він просить своїх читачів не робити цього, не покидати свого дому, бо за його словами, той хто подорожує має дуже високі шанси зустрітися з дияволом. Диявол підстерігає нас у дорозі. Якщо вірити Вишенському, автор Лексикону швидше за все потрапляв у подібні

ситуації. Власне, загалом лейтмотив Лексикону – людина, яку спокують. Інший видатний український філософ, Григорій Сковорода, який дуже багато мандрував, пішки пройшов не тільки Україну але й частину Європи, перший в українській літературі поставив особисту свободу як цінність понад усе. Григорій Сковорода просив, щоб на місці де його поховать, на плиті написали біля його імені фразу,

яку він заповів. Його друзі розуміли, що до цього треба поставитися серйозно, тому що це фраза, після якої вже не буде нічого. І ця фраза звучить так: «Світ ловив мене, але не впіймав». Ось Лексикон інтимних міст є десь на перетині цієї фрази: «Світ ловив мене, але не впіймав» і її протилежності.

Дарія Павлешен

Українське бароко в історії європейського бароко

Дипломною темою своєї роботи я обрала тему Українського бароко, підготовлену і захищену під керівництвом професора україністики Євгена Пащенко. Епоха бароко є однією з найцікавіших епох в історії світової культури, а «українське бароко вважається однією з найзначніших епох української національної культури». Відомий дослідник Ярослав Ісаєвич зазначає: «Нема – і, мабуть, не може бути – одностайної думки про те, з якого часу починається доба бароко в історії української культури».

Дослідники вказують, що вже на зламі XVI та XVII століть наявність певних барокових рис була очевидна, та у другій чверті XVII століття були яскраві прояви цих рис, й врешті, вказують на виразну «барокізацію» визначальних сфер культурного життя, яка починає із середини XVII століття. Через інтегрованість України, Білорусі та Литви в культурне життя Речі Посполитої, вчений зазначає що датування початку доби бароко в усіх трьох країнах, що входили до складу польсько-литовської монархії буде приблизно в однаковому часі. На користь цього, зазначає дослідник, промовляє й те, що контрреформаційний рух, як постійний супутник культури бароко, поширюється в Україні вже з кінця XVI століття.

Вчений наголошує, що соціально-політичне тло культурного життя варто розглядати в межах усього періоду бароко української історії, що безспідставно називають «козацькою добою» – приблизно з 70-х років XVI століття до 70 – 80-х років XVIII століття. У 30-х роках XVII століття лише починали набувати повного розвитку ці соціальні структури та суспільні рухи. Справді, козацтво відіграло суттєву роль в історії України, «але саме тоді воно було рушійною силою низки політичних акцій, що деякі з них стали визначальними для суспільних і політичних перемін». Тому не дивно, що впродовж другої половини XVII – XVIII століть багато іноземних авторів називали українців «козацькою нацією». Отже, «козацькою добою» вважається час від останньої чверті XVI століття до зруйнування Запорозької Січі (1775) й остаточного скасування автономного устрою України-Гетьманщини (1781 – 1783). Кінцевою межею козацького періоду можемо вважати також важливі зміни на політичній мапі України: приєднання Галичини (1772) й Буковини (1774) до Австрійської імперії, початок масового заселення причорноморських степів українцями, поширення влади Росії на більшу частину

Правобережжя (1793), Західну Волинь і Холмщину (1795). З цими змінами адміністративної приналежності збігалися нові явища в історії культури: заснування шкіл нового типу, поява преси, поширення просвітницької ідеології. Таким чином визначимо час від останньої чверті XVI до третьої чверті XVIII століття як добу бароко. Його перший етап тривав до середини XVII століття, а власне до 1648 року, тобто до початку Хмельниччини й виникнення Української козацької держави. Це був час, коли сформувалася структура характерна для всього періоду суспільства, а з другого боку, деякі сфери культури почали рухатися в напрямку «барокізації». Українські дослідники одностайні в тому, що «бароко посідає надзвичайно важливе місце в історії української культури – як і культури всієї Європи. Воно є добою, коли розгорнулися інтеграційні процеси континентального масштабу, що охопили різні ділянки духовної діяльності. Йдеться передусім про зближення й ідентифікацію «латинської Європи» та Європи візантійсько-слов'янської, двох «дочірніх» і водночас несхожих одна на одну культурно-історичних спільнот, що склалися в середньовіччі, відгалужившись од спільного кореня – античної культури».

Добу бароко безспідставно вважають переломною добою в історії українсько-європейських культурних взаємин. Саме в цей час розпочалися процеси зближення української культури з культурою «латинської Європи», що означало, що український культурний контекст поступово перетворювався на загальноєвропейський. Бароко стало першим спільним «великим стилем» усього континенту. «Загалом, під добу бароко діапазон міжнаціональних зв'язків української культури різко розширюється, а водночас змінюється їхня зорієнтованість, зміст та інтенційність. Як і раніше, українська духовна культура належить до православно-слов'янської спільноти, але дедалі більшої ваги набувають у ній зносини з польською та західноєвропейськими культурами». Характерною особливістю українського бароко є й те, що в процесі його власного розвитку в нього входили ренесансні елементи й тенденції.

Нарешті, можемо зробити висновок, що бароко надзвичайно складне, яскраве та вагоме явище, без котрого неможливо уявити собі історію як всеєвропейської культури назагал, так і української.

*Андрія Томінац,
дипломована магістр*

Народився 5 жовтня 1909 с. Новиця, Королівство Галичини та Володимирії, Австро-Угорщина

Богдан-Ігор Антонич у контексті українсько-хорватських зв'язків

Богдан-Ігор Антонич є одним із найвидатніших представників української модерністичної поезії ХХ століття. Літературне життя Антонича не тривало більше восьми років, але його спадщина залишила великий слід в історії української літератури. Літературний процес, який відбувся в УРСР та західній Україні, розвивався у різних рамках та у разуче різних обставинах. Історичний контекст Галичини в хорватській науці змальовано, зокрема, у книзі *Ukrajinska Galicija*. (ured. Jevgenij Pašcenko). Zagreb, 2015.

Український народ, розділений між двома імперіями, Російською і Австро-Угорською, у 20 - 30-ті роки ХХ ст., у революційні та перехідні часи, посилював національні мотиви в українській літературі. Утворювалися різні літературні угруповання, поширювалося багато різноманітних стилів, а паралельно з тим соцреалістичний дискурс посилював пригнічення і репресію письменників 20-х років у радянській Україні. Цей етап, коли певні твори були заборонені, піддавалися цензурі або були замовчувані одержав назву „Розстріляне Відродження“. Богдан Ігор Антонич був гідним представником уго модернізму. Народився Антонич на Лемківщині 5 жовтня 1909 року. Доля лемків, цієї гілки українського народу, перебувала у трагічних обставинах. Так, після 1945 року Україна була поділена між Радянським Союзом і Польщею, а українці на своїй етнічній території – Лемківщині були переслідувані. Тоді їхня культура почала зникати, тому що цей регіон було поділено між різними областями. Різноманітність етносів та відчуття меншості, утисків мусило впливати на поета. Хоча Антонич вільно говорив польською, писав він завжди українською мовою. У віці 26 років поет захворів на апендицит, після ускладнень і гострого запалення легенів Антонич помер 1937 року.

У Хорватії вийшла книга перекладів (переклади Д. Сесар) *Most iznad vremena*, присвячена 100 річчю від народження Антонича. Як зазначає Є. Пашченко поет був заборонюваний, майже забутий, а його могила залишалася невідомою. Твори Антонича могли читати в еміграції, і тільки група шістдесятників змгла повернути поета у літературу в Україні. Дисидент Ігор Калинець знайшов заборонені твори Антонича, переписував їх та поширював. 1964 року відбувся перший вечір присвячений Антоничу, а 1967 року вийшло перше видання, яке засвідчило про неправдивість у звинуваченні письменника з боку радянських авторів. За своє коротке життя Антонич цікавився і займався не тільки літературою. У його творчості

можна знайти вплив багатьох захоплень та мотивів. Він цікавився музикою, малюванням і природою та навчався у священницькому середовищі. Важко говорити про Антонича як лише про поета. В першу чергу, читач бачить його крізь творчість, в якій присутні численні фантастичні та релігійні мотиви, і хоча він пише про своє ставлення до певних явищ та виражає власні бажання, митець не показує себе тільки у іпостасі поета. Можна припустити, що завдяки зацікавленню красою і мистецтвом, образ митця представляється у першому плані.

У книзі *Most iznad vremena* – Під Розділом *Antonyčev povratak*, Є. Пашченко пише про IX міжнародний конгрес славистів, який відбувся в Києві 1983 року, перший в історії української філології славистичний конгрес такого рівня у ХХ столітті. Одним з представників славістики був і Александар Флакер, який виступив з доповіддю про українського письменника, замовчуваного в його батьківщині. Як зазначив проф загребської україністика Євген Пашченко „I predmetom i analitičkim načinom Aleksandar Flaker donosio je nešto posve novo u ukrajinsku povijest književnosti. Na taj je način Bogdan Igor Antonyč, prešućivan u svojoj domovini, bio ne samo doveden u ukrajinsku sredinu nego i prikazan u svjetlu metode koja nije bila karakteristična za tadašnju ukrajinsku teoriju književnosti. Ta je metoda, međutim, bila poznata u znanstvenom svijetu kao zagrebačka škola istraživanja avangarde, koju je – kada se radilo o istočnoslavenskome prostoru – predvodio Aleksandar Flaker. Sukladno predmetu analize – pjesništvu posve lišenu bilo kakve ideološke angažiranosti – Flaker je prikazao Antonyčevo stvaralaštvo preko stilskih osobina samo jedne pjesme promatrane kao metafora život – putovanje.“. У книзі *Most iznad vremena* знаходиться згаданий вище текст Александра Флакера під назвою „Od taljiga života do velikog putovanja“. Вірш Антонича „Велика подорож“ Флакер А. порівнює з моделями інших, особливо слов'янських літератур і аналізує його структуру та мотиви.

Все зазначене та багато інших аспектів відображено у нашій дипломній роботі, присвяченій життю і творчості Богдана-Ігоря Антонича. Робота становить один з етапів представлення творчості поета у світлі українсько-хорватських зв'язків та порівняння з творчістю хорватського поета Тіна Уєвича. Дипломн робота становить лише додатковий крок у осмисленні творчості видатного митця, як вираз посмертної слави, на яку заслуговує український поет. Ця спроба – поштовх і запрошення до наступного порівняння поета з іншими письменниками у хорватській літературі.

Алана Вунак, дипл. магістр україністики

*Sjećanje na dragu profesoricu
mr. sc. Rajisu Trostinsku*

Tri su godine prošle otkako profesorica mr. sc. Rajisa Trostinska nije više s nama. Godinama je nadahnuto vodila Lektorat ukrajinskoga jezika na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

Kada je 1997. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu osnovan Studij ukrajinskoga jezika i književnosti, jedini visokoškolski studij ukrajinskoga jezika i književnosti u Hrvatskoj, držala je predavanja iz gotovo svih kolegija i vodila seminare i vježbe (predavala je Fonetiku i fonologiju ukrajinskog jezika, Morfologiju, Sintaksu, Ukrajinsku književnost XIX. st., Ukrajinsku književnost XX. st., Poeziju XX. stoljeća, Leksikologiju i frazeologiju ukrajinskog jezika, vodila sve jezične vježbe i prijevodne vježbe). Premda joj je nastavno opterećenje uvijek premašivalo dvostruku satnicu docenta, njezina su predavanja i seminari bili na iznimno visokoj znanstvenoj razini.

Neumoran rad Rajise Trostinske nije bio ograničen samo na Fakultet – bila je organizatorica, voditeljica, priređivala je mnoge književne večeri, držala predavanja za ukrajinsku nacionalnu manjinu u Hrvatskoj. Svojim jedinstvenim pristupom znala je zainteresirati, potaknuti i nadahnuti svoje slušatelje.

Sjećamo se njezine topline u pristupu kolegama i studentima.

Darija Pavlešen

*Nobelovu nagradu iz književnosti dobila
poljska spisateljica ukrajinskog podrijetla*

10. listopada 2019. godine u Stockholmu, glavnom gradu Švedske proglašena su imena dobitnika Nobelove nagrade iz književnosti za 2018./2019. godinu. Za 2019. najveću književnu nagradu dobio je austrijski pisac Peter Handke, a za 2018. nagradu je osvojila poljska spisateljica Olga Tokarczuk koja je ponosna na svoje ukrajinsko podrijetlo.

Olga je jedna od najomiljenijih književnica suvremene Poljske te iznimno vrijedna spisateljica koja stalno traži nove teme za svoj rad. Njezin prvi roman "Putovanje ljudi knjige" odmah je postao popularan među čitateljima, a nakon njega i ostali književni uradci. Roman "Bieguni" donio joj je najprestižniju književnu nagradu u Poljskoj pod nazivom "Nike", a onda i Međunarodnu nagradu Man Booker International za 2018. godinu.

Olgu Tokarczuk dobro znaju i ukrajinski čitatelji. Niz njezinih knjiga je preveden i na ukrajinski jezik. Aktivno je sudjevala na književnim događajima u Ukrajini.

Olga Tokarczuk je rođena 29. siječnja 1962. godine u poljskom gradu Sulechowu u ukrajinskoj obitelji. Kasnije se s roditeljima preselila u grad Kietrz gdje je završila svoje srednjoškolsko obrazovanje. Na Varšavskom sveučilištu završila je smjer psihologije, a sada živi u Wrocławu.

Olga je ponosna na svoje ukrajinske korijene iako malo zna o prošlosti svoje obitelji. 2009. godine na susretu u Kyjivo-Mohyljanskoj akademiji spisateljica je priznala da je ukrajinska povijest njene obitelji za nju još uvijek tajna jer je njen otac sa sedam godina ostao siročić. Isto tako zna da je i njena baka bila Ukrajinka. Više puta je pokušavala nešto saznati o baki pa je išla u Ukrajinu, u Lavov ali je sada kasno raditi takva istraživanja jer nema ljudi koji bi joj mogli ispričati o tome. Dio njezine rodbine se preselio u Francusku. Priznala je da ne govori ukrajinski jezik ali ga jako dobro razumije dok otac tečno govori. Saznala je da njeno prezime Tokarczuk dolazi iz sela Tokiv kod Ternopolja u Ukrajini. Olga smatra da u svojoj osobnosti ima ukrajinske karakteristike, a to je dar pjevanja.

Književna djela Olge Tokarczuk dosad su prevedena na tridesetak stranih jezika, od engleskog, francuskog, njemačkog, talijanskog, španjolskog do turskog, kineskog, japanskog i hindua, te objavljena u više od sto izdanja, od kojih neka i na hrvatskom.

S ukrajinskog prevela Lana Domankušić

